

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra školní a sociální pedagogiky

Volný čas a podmínky pro jeho realizaci v Litoměřicích

Autor: Markéta Chlupáčová

Vedoucí práce: PhDr. Jarmila Mojžíšová, Ph.D.

Praha 2008

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury.

V Litoměřicích dne 14.3.2008

Markéta Chlupáčová

MOTTO: „ Volný čas je nejdůležitější částí našeho života ”

Denis Diderot (1713-1784)

NÁZEV:

Volný čas a podmínky pro jeho realizaci v Litoměřicích

ABSTRAKT:

Tato diplomová práce se zabývá oblastí zájmového vzdělávání na základních školách v Litoměřicích. Zaměřuje se především na činnost školních družin a školních klubů. Hlavním cílem této práce je analyzovat a porovnat nabídku a možnosti litoměřických základních škol v oblasti zájmového vzdělávání. Výstupem pak budou podklady pro internetovou prezentaci na stránkách města Litoměřic. Podklady pro tuto prezentaci obsahují jak přehled a srovnání nabídky zájmových kroužků, tak i možnosti základních škol v oblasti zájmového vzdělávání (sportovní, umělecké zázemí, vybavenost PC...). V současné době, kdy litoměřické základní školy bojují o každého žáka, je jakákoliv možnost prezentace základní školy veřejnosti velkým přínosem.

KLÍČOVÁ SLOVA:

- zájmové vzdělávání - volný čas dětí a mládeže - školní družiny - školní kluby - střediska volného času - zájmové kroužky

TITLE:

Leisure time and conditions for its fulfilment in Litoměřice

SUMMARY:

This dissertation deals with hobby education at elementary schools in Litoměřice. It focuses mainly on the activity of after-school centres and school clubs. The main objective of this dissertation is to analyse and compare the offer and potential of elementary schools in Litoměřice in the field of hobby education. The output of this will be the basis for internet presentation on the website of Litoměřice. The basis for this presentation includes the summary and comparison of the offer of hobby groups and also the potential of elementary schools in the field of hobby education (sport, art background, PC equipment....) Nowadays, when elementary schools struggle for each pupil, whatever means of presentation of the elementary school is a significant contribution.

KEY WORDS:

- hobby education - leisure time of children and young people - after-school center - school clubs - leisure center - hobby groups

Obsah.....	6
1. Úvod.....	7
2. Charakteristika města Litoměřic.....	9
3. Charakteristika volného času	
3.1. Co je „volný čas“?.....	10
3.2. Volný čas dětí a mládeže.....	11
3.3. Role státu v ovlivňování volného času dětí a mládeže.....	13
4. Školská zařízení pro zájmové vzdělávání.....	15
4.1. Vymezení pojmu zájmové vzdělávání.....	15
4.2. Subjekty zájmového vzdělávání.....	16
4.2.1. Středisko volného času.....	1 ?
4.2.2. Školní družina.....	19
5.2.2.1 Činnosti ve školní družině.....	24
4.2.3. Školní klub.....	30
4.3. Formy zájmového vzdělávání.....	32
5. Základní školy v Litoměřicích.....	34
5.1. Přehled základních škol v Litoměřicích.....	34
5.2. Zaměření a činnosti litoměřických základních škol mimo vyučování.....	36
5.2.1. Základní škola Litoměřice, Ladova.....	36
5.2.2. Základní škola Litoměřice, Havlíčkova.....	41
5.2.3. Masarykova základní škola.....	45
5.2.4. Základní škola Litoměřice, Boženy Němcové.....	48
5.2.5. Základní škola Litoměřice, U Stadionu.....	52
5.2.6. Základní škola Litoměřice, Na Valech.....	55
5.2.7. Lingua Universal soukromá základní škola s.r.o.....	59
6. Volnočasové nabídky litoměřických základních škol mimo vyučování.....	62
7. Středisko volného času v Litoměřicích.....	77
7.1. Dům dětí a mládeže Rozmarýn.....	77
8. Závěr.....	88
9. Seznam literatury.....	91

1. Úvod

V této práci se budu věnovat tématu, které vždy tak trochu stálo na pokraji zájmu odborné i laické veřejnosti. Jde o oblast zájmového vzdělávání na základních školách. Dnes, s narůstajícími sociálně patologickými jevy dětí a mládeže ve společnosti, je situace jiná a toto téma nabývá na významu. U mnohých rodičů, především ve větších městech (kde je širší nabídka základních škol), hraje významnou roli při výběru základní školy právě rozsah a kvalita nabídky činností mimo vyučování, které škola nabízí. Já jsem se zaměřila na základní školy v Litoměřicích.

Motivací k volbě tématu diplomové práce mi byla má pedagogická praxe ve školním klubu na jedné ze základních škol v Litoměřicích. Velmi mě překvapil rozsah nabídky tamního školního klubu. Zajímalo mě tedy, jaká je situace v oblasti zájmového vzdělávání na ostatních litoměřických základních školách.

Při výběru tématu mě také ovlivnil můj zájem o volný čas dětí a mládeže. Již dnes se snažím o jeho smysluplné využívání pořádáním sportovních kroužků a táborů. Setkávám se tak z mnoha dětmi i rodiči a neustále se utvrzuji o nezastupitelném místě racionálního využívání volného času pro rozvoj osobnosti a kvality života člověka. V dnešním konzumním světě je dobře využitý volný čas jednou z nejdůležitějších hodnot. Proto je důležité předkládat dětem širokou nabídku volnočasových aktivit.

V neposlední řadě byl pro mě důležitým podnětem můj vřelý vztah k rodnému městu Litoměřicím a navázané spolupráci s městským úřadem. Téma mě oslovilo i jako potenciálního rodiče předškoláka.

Cílem práce je:

- Zmapovat a analyzovat činnosti základních škol mimo vyučování.
- Vytvořit podklady pro město Litoměřice: informace o nabídce činností základních škol mimo vyučování budou součástí informačního portálu města Litoměřic.
- Srovnat nabídku základních škol mimo vyučování.

- Zpřehlednit nabídku činností základních škol mimo vyučování obyvatelům regionu.
- Pomoci rodičům předškoláků ve volbě základní školy.
- Motivovat základní školy ke zkvalitnění nabídky volnočasových aktivit.

V úvodních kapitolách se zabývám vymezením volného času, zájmového vzdělávání a bližším popisem jeho subjektů působících ve škole. Také se stručně zmiňuji o městě Litoměřicích.

Dále se již zaměřuji na charakteristiku základních škol v Litoměřicích a analýzu činnosti školních družin a školních klubů. Jádrem práce je pak zmapování, rozbor a srovnávání nabídky činností základních škol mimo vyučování. Tato část by měla sloužit městu jako podklad k zpracování internetové prezentace základních škol.

K získávání dat jsem použila metodu řízeného rozhovoru. Informace jsem získávala od zaměstnanců školních družin a školních klubů, zaměstnanců městského úřadu odboru školství a tělovýchovy, z literatury a internetových zdrojů.

Doufám, že má práce přispěje ke zkvalitnění nabídky činností základních škol mimo vyučování v Litoměřicích a to především pomocí zveřejnění jejich nabídky na městském portálu.

V Litoměřicích panuje mezi základními školami velký boj o získávání nových žáků. Zvýšení konkurenceschopnosti škol umožní umístění prezentace činností základních škol mimo vyučování na městský portál, pro jehož vznik poslouží jako podklad má diplomová práce. Myslím si, že každá škola by chtěla být prezentována co nejatraktivněji, a tím tak zvýšit šanci na získání potenciálních žáků. Tak by se vyvinul jistý tlak na odstranění nedostatků a zkvalitnění nabídky volnočasových aktivit základních škol.

2. Charakteristika města Litoměřic

Město Litoměřice se nachází v severní části České republiky (ústecký kraj), asi 60 km severně od hlavního města Prahy, na soutoku řek Ohře a Labe.

Statistické údaje:

Katastrální výměra: 1800 ha

Počet obyvatel: 25 687

Z toho v produkt, věku. 16 266

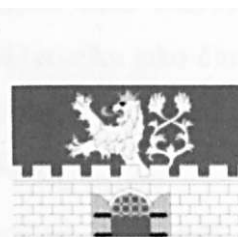
Průměrný věk: 36,17

(www.mesta.obce.cz)

Znak Litoměřic

Vlajka Litoměřic

Litoměřice jsou jedno z nejstarších a nejkrásnějších českých měst, jehož starobylé jádro bylo vyhlášeno Městskou památkovou rezervací. Historické centrum ohraničené hradbami s parkány je slohově rozmanitým památkovým souborem. Ze slavných osobností, jejichž život je spojen s Litoměřicemi, jmenuji alespoň Karla Hynka Máchu či Josefa Jungmanna.

Litoměřice však nejsou zdaleka jen městem bohaté historie, ale také městem kultury a sportu. Veřejnosti slouží např. Severočeská galerie výtvarného umění s ojedinělou sbírkou naivního umění, dvě soukromé galerie, Okresní muzeum, Divadlo KH.Máchy, Dům kultury atd. Sportovní vyžití nabízí fotbalová hřiště, tenisové kurty, krytý plavecký bazén, letní koupaliště, minigolf, bowling. V sezóně je k dispozici zimní stadion, nedaleký lyžařský vlek a lyžařské turistické trasy vedoucí Českým středohořím. Litoměřice jsou od roku 2000 členem Národní sítě Zdravých měst.

3. Charakteristika volného času

3.1 Co je „volný čas“?

Volný čas (anglicky leisure time, francouzsky le loisir) je čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, které vyplývají z jeho společenského začlenění, zvláště dělby práce a z nutnosti zachovat svůj biofyzilogický či rodinný systém (Velký sociologický slovník, 1996).

Někdy se vymezuje jako čas, který zbývá po splnění pracovních i nepracovních povinností - to je tzv. reziduální, zbytková teorie volného času rozšířená zejména v německé literatuře. Přesnější a úplnější je však jeho charakteristika jako činnosti, do níž člověk vstupuje s očekáváními, účastní se jí na základě svého svobodného rozhodnutí a která mu přináší příjemné zážitky a uspokojení (Hofbauer, 2004).

Pojetí volného času se postupně vyvíjelo. Zabývali se jím autoři jako Michel Damay, Joffře Dumazediera, Alexander Kamiński a Roger Sue. Funkce a možnosti volného času komplexně vymezil německý pedagog volného času Horst W. Opaschowski. Ten považuje za základní funkce volného času:

- rekreaci (zotavení a uvolnění),
- kompenzaci (odstraňování zklamání a frustrací),
- výchovu a další vzdělávání (učení o svobodě a ve svobodě, sociální učení),
- kontemplaci (hledání smyslu života a jeho duchovní výstavba),
- komunikaci (sociální kontakty a partnerství),
- participaci (podílení se, účast na vývoji společnosti),
- integraci (stabilizaci života rodiny a vrůstání do společenských organismů),
- enkulturaci (kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění, sportu, technických a dalších činností (Opaschowski, 1976, s.195).

Otázky volného času, jeho pojmové a obsahové vymezení, stejně jako kvalita jeho využívání patří mezi témata ve vyspělých státech značně frekventovaná. Volný čas je problém pedagogický, sociologický, psychologický, ale je také úspěšným podnikatelským odvětvím, které jde často proti pedagogickým a společenským snahám.

Potřeby realizované ve volném čase nemají charakter uhájení prosté existence, avšak psychická hranice mezi potřebami zbytnými a nezbytnými je proměnlivá, je podmíněna historicky, lokálně, osobností dítěte, mladého člověka atd..

3.2 Volný čas dětí a mládeže

Existují značné rozdíly mezi volným časem dětí a dospělých. Týkají se množství volného času, struktury činností ve volném čase i míry záměrného ovlivňování. Lze konstatovat, že děti mají obecně více volného času než dospělí. Samozřejmě jako všude i zde existují výjimky. Jsou děti, které trpí nedostatkem volného času (např. děti přetěžované plněním školních povinností, děti, které se věnují některé zájmové činnosti na vrcholové úrovni, děti přetěžované pracovními povinnostmi aj.), ale také naopak děti, které ho mají nadbytek a nedokáží si s ním poradit. Obě tyto krajnosti s sebou nesou výchovné problémy.

Uspokojování potřeb volného času mladého člověka se může bezprostředně projevit dle známého úsloví: "Kdo něco dělá - nezlobí". Neuspokojování může naopak mít odraz ve skryté frustraci vedoucí až k různým formám agresivity a dalších společensky nežádoucích projevů. Návyky využívání volného času se vytvářejí v dětství a základy si jedinec nese po celý život.

Jak využívat a naplňovat volný čas se mladý člověk musí učit v rámci své socializace. Výchova k účelnému využití volného času a jeho vhodné organizace je tedy součástí výchovně vzdělávacího procesu.

Jedním ze základních cílů výchovy ve volném čase je naučit děti dobře využívat volného času. Každý člověk by si už z mládí měl do života odnášet alespoň jeden trvalejší a

hlubší zájem. Výchovným ideálem je jedinec s pestrými a všestrannými zájmy a jedním či několika trvalejšími a hlubšími zájmy.

V oblasti zájmové orientace se opět objevují různé skupiny dětí a mládeže:

- děti s pestrými, proměnlivými a nestálými zájmy (běžné ještě v mladším školním věku),
- děti s vyhraněným, jednostranným zájmem (sport, umělecké obory, technika),
- děti s výrazným zájmem o určitý obor, ale i s dalšími širšími zájmy,
- děti bez trvalejších zájmů nebo se zájmy ze společenského hlediska problematickými, nežádoucími nebo nevhodně realizovanými (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2003).

Ve stávající společnosti se projevuje relativní narůstání volného času mladé generace. Je např. osvobozována od mnoha dříve obvyklých povinností souvisejících s chodem domácnosti apod. Mění se systém hodnot nejen mladé generace, ale celé společnosti, filozofická kategorie "být" se nahrazuje kategorií "mít" - vlastnit. Kvalita a intenzita osobního zážitku je nahrazována jeho kvantitou, místo vlastního aktivního konání určité volnočasové činnosti se lidé spokojují s receptivní účastí - tj. sledováním aktivit jiných, přičemž je často přímá osobní účast nahrazována zprostředkováním masmédií, pak se intenzita osobního prožitku z recepce v izolovaném domácím prostředí snižuje, třeba až na pouhou kulisu. Má-li volný čas plnit své poslání, je potřeba vytvářet podmínky a podporovat žádoucí aktivní činnosti, které mohou nabízet zařízení pro volný čas dětí a mládeže.

O volném čase se hovoří jako o rizikovém faktoru, či jako o časované bombě. Jeho množství relativně vzrůstá, kvantita však neznámá automaticky jeho kvalitní využívání. Neovlivňování využívání volného času a výchovy k němu ze strany společnosti a ponechání této oblasti zcela na komerci by mělo nedozírné následky. Pokud není institucionální nabídka v místě dostatečná a odpovídající, mohou si mladí lidé nacházet jiné aktivity, které jsou často společensky nežádoucí. Je známo, že výchova je levnější a

úspěšnější než převýchova. Proto prostředky vynaložené do ovlivňování volného času celé mladé generace jsou investicí do budoucnosti.

3.3 Role státu v ovlivňování volného času dětí a mládeže

Stát ovlivňuje volný čas dětí a mládeže, aniž při tom narušuje jeho základní specifika. Státní zainteresovanost spočívá:

- v zakládání a financování sítě zařízení pro volný čas dětí a mládeže,
- ovlivňování jejich činnosti k pestré a diferencované nabídce (pro různé věkové a sociální skupiny v různých zájmových činnostech),
- v pomoci organizacím, sdružením a spolkům pracujícím s dětmi a mládeží,
- ve vytváření podmínek pro uspokojování tužeb dětí a mládeže po spontánní aktivitě ve volném čase,
- ve vytváření kladných postojů dospělých členů společnosti k výchově dětí a mládeže ve volném čase,
- v konstituování pedagogiky volného času, včetně výzkumné činnosti a podílu na přípravě pedagogů volného času ať již profesionálních nebo dobrovolných,
- vytvářením informačního systému k aktivitám volného času dětí a mládeže.
(www.icm.uh)

Jedním z hlavních úkolů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je péče o účelné využívání volného času dětí a mládeže. Ministerstvo zřídilo a určitým způsobem ovlivňuje řadu subjektů zaměřených na práci s dětmi a mládeží. Rozděluje svoji péči o mimoškolní činnost mladé generace do dvou základních oblastí. První je přímá práce s dětmi a mládeží prostřednictvím účelových, ve většině státních institucí zařazených v síti školských zařízení. Druhá oblast je zaměřena na pomoc a podporu občanským sdružením, které tvoří děti a mládež, nebo které s nimi programově pracují.

Mezi institucemi zřízenými Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy významné a nezastupitelné místo zastává **Institut dětí a mládeže ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** v Praze. Jeho činnost se orientuje převážně na stěžejní koncepční, metodickou a poznávací práci. Poskytuje a zprostředkovává odbornou a metodickou pomoc a služby především školským zařízením, občanským sdružením, odborné, ale i laické veřejnosti. Adresáty jeho činnosti jsou však i samotné děti a mládež. Institut se podílí na realizaci státního programu podpory a ochrany dětí a mládeže, a to především na poli péče o talentované děti a mládež, organizuje a garantuje organizaci zájmových soutěží dětí a mládeže a jejich mezinárodních nadstavb, provozuje poradnu pro talentované děti, realizuje řadu vzdělávacích aktivit pro pracovníky s dětmi a mládeží, a to v oborech jako je např. pedagogika, psychologie, organizace a bezpečnost práce s dětmi a mládeží ve volném čase. Spolupracuje také s řadou stejně orientovaných a zaměřených organizací a institucí v Evropě, sbírá informace ze všech stěžejních oblastí života dětí a mládeže.

Dalšími institucemi zřízenými Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT ČR) jsou: Institut zájmového vzdělávání MŠMT ČR v Hořovicích a Středisko vzdělávání, informací a služeb MŠMT ČR v Prachaticích.

Institut zájmového vzdělávání MŠMT ČR je účelovým, odborným a experimentálním zařízením působícím na úsecích vzdělávání pracovníků středisek volného času, táborů a dalších pedagogů volného času. Mezi jeho činnosti také patří přímá práce mezi dětmi a mládeží, práce s talenty, prázdninové aktivity, konzultační a poradenská činnost.

Středisko vzdělávání, informací a služeb MŠMT ČR je odborným zařízením v oblasti teoretického a praktického zájmového vzdělávání a péče o účelné využívání volného času dětí a mládeže. Zabývá se vzděláváním pracovníků školních družin, středisek volného času, domovů mládeže, občanských sdružení, táborů a dalších. Ve svém centru ekologické výchovy s celorepublikovou působností se věnuje také ekologické výchově a pořádání aktivit pro děti i jejich rodiče. Pro potřeby škol, občanských sdružení a dalších zájemců zpracovává a vydává metodické materiály (Hofbauer, 2004).

Za významný nástroj státního působení na děti a mládež jsou považována střediska pro volný čas dětí a mládeže. V obecném povědomí se prezentují jako domy dětí a mládeže, případně stanice zájmových činností dětí a mládeže. Jsou to samostatné právní subjekty, které v ČR tvoří ucelenou síť. Jejich zřizovateli jsou převážně školské úřady či obce. Stěžejní je jejich systematická, pravidelná práce s dětmi a mládeží ve stálých celoročně pracujících zájmových útvech. Svoji pozornost dále soustřeďují především na realizaci akcí příležitostné zájmové činnosti, spontánní činnost, na systematickou práci s talentovanými dětmi a mládeží a v neposlední řadě na realizaci prázdninových aktivit.

4. Školská zařízení pro zájmové vzdělávání

4.1 Vymezení pojmu zájmové vzdělávání

Pojem zájmové vzdělávání zavádí zákon 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Jeho funkce, činnost i ekonomické zabezpečení je definováno vyhláškou 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

Prvotním posláním zájmového vzdělávání je naplňování a uspokojování potřeb dětí, žáků, studentů a dalších zájemců v jejich volném času.

Zájmové vzdělávání je souhrnem výchovně vzdělávacích, poznávacích, rekreačních, rekondičních, zotavovacích a dalších systematických i jednorázových činností a aktivit, směřujících k účelnému naplnění volného času dětí a mládeže. Umožňuje získat další vědomosti a dovednosti mimo školní výuku. Je určeno především dětem a mládeži, případně jejich rodičům a dalším zájemcům. Zájmové vzdělávání vede účastníky k seberealizaci a k sebepoznávání, objevování, rozvoji a podpoře vlastních schopností, směřuje k podchycení a dalšímu rozvíjení zájmu, ale i dosud neprojeveného talentu, učí, jak tento svůj zájem naplňovat, v jakém potřebném rozsahu a čase. Doplňuje a navazuje na vědomosti a poznatky získané ve škole, pomáhá vytvářet mosty mezi teorií a praxí (Macek, Tuček, 2003).

4.2 Subjekty zájmového vzdělávání

Jsou institucionalizované subjekty definované školským zákonem. Školskými zařízeními pro zájmové vzdělávání jsou :

- středisko volného času,
- školní klub,
- školní družina (Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání).

Tato školská zařízení zájmového vzdělávání mají stanoven okruh působnosti na děti a mládež.

Střediska volného času : činnost střediska je určena pro děti, žáky, studenty pedagogické pracovníky, popřípadě další osoby, a to bez ohledu na místo jejich trvalého pobytu nebo jiné podmínky.

Školní klub: činnost klubu je určena přednostně pro žáky druhého stupně základní školy, žáky nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo odpovídajících ročníků osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře. Účastníkem může být i žák prvního stupně základní školy, který není přijat k pravidelné denní docházce do družiny. Klub poskytuje zájmové vzdělávání žákům jedné školy nebo několika škol.

Školní družina : činnost družiny je určena přednostně pro žáky prvního stupně základní školy. K pravidelné denní docházce mohou být přijati i žáci druhého stupně základní školy, žáci nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo odpovídajících ročníků osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře, pokud nejsou přijati k činnosti klubu. Družina poskytuje zájmové vzdělávání žákům jedné školy nebo několika škol.

Školní družina a školní klub jsou zřízeny podle zákona § 5, odst.4 a 5 Zákona č. 561/2004 Sb. školský zákon, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky MŠMT č.74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání.

4.2.1 Středisko volného času

Činnost střediska volného času se uskutečňuje ve více oblastech zájmového vzdělávání nebo se zaměřuje na konkrétní oblast zájmového vzdělávání. Středisko volného času má 2 typy:

1. dům dětí a mládeže, který uskutečňuje činnost ve více oblastech zájmového vzdělávání,
2. stanice zájmových činností zaměřená na jednu oblast zájmového vzdělávání.

Středisko volného času většinou vykonává činnost po celý školní rok, a to i ve dnech, kdy neprobíhá školní vyučování. Může poskytovat metodickou, odbornou, popřípadě materiální pomoc účastníkům zájmového vzdělávání, případně školám a školským zařízením. Měla by být pro ostatní určitým příkladem či vzorem. Měla by být schopna poradit, pomoci při přípravě a organizaci akcí svým kolegům z „menších“ zařízení, ze školních klubů a družin i nestátních neziskových organizací. Na základě dohody jednotlivých subjektů v místě či regionu by se střediska mohla stát i určitým koordinátorem akcí určených dětem a mládeži.

Střediska pro volný čas dětí a mládeže již v rámci své stávající činnosti naplňují ve většině případů to, co se očekává od školských zařízení pro zájmové vzdělávání. Mají bohaté zkušenosti z různorodé činnosti jak se školními dětmi, tak i s mládeží. V části středisek se však postupně činnost zakonzervovala do určité stereotypní podoby. Proto je nutné se důkladně zamyslet nad rozsahem a formami práce a její přitažlivosti pro nejmladší generaci. Nejen pro děti, ale zejména pro mládež.

Střediska by se měla stát vedoucími subjekty v oblasti zájmového vzdělávání. Jejich zřizovateli jsou kraje a obce. Střediska jsou příspěvkovými organizacemi. Střediska mohou zřizovat i ostatní právnické a fyzické osoby. Jejich zařazení do školského rejstříku se řídí zvláštními předpisy.

Činnost ve střediscích je určena především pro děti a mládež školního věku, tedy ve věkovém rozmezí 7 - 18 let. V daleko větší míře než v současnosti by se střediska měla

věnovat organizaci činností pro mládež zejména ve věku 14 - 18 let. Středisko bude moci organizovat další činnosti a aktivity i pro ostatní, zejména dospělé zájemce.

Střediska by měla být, a v řadě případů již nepochybně jsou, čelním zařízením zájmového vzdělávání. Měla by organizovat náročnější činnosti a na vyšší kvalitativní (i materiálové) úrovni, určené vyspělejšími účastníky, kteří mají již nějaké zkušenosti či poznatky z této práce, buď ve školní družině nebo v jiné organizaci. Tedy být jakýmsi vyšším stupněm zájmového vzdělávání. Především v místech, kde působí více zařízení pro zájmové vzdělávání by se vyšší kvalitativní úroveň práce středisek měla projevit. Ale i tzv. malá střediska by měla svoji činnost výrazněji modernizovat a rozšiřovat.

Základem činnosti středisek je přímá práce s dětmi a mládeží. Z druhů činnosti to je nepochybně činnost stálých zájmových útvarů. Pro tuto činnost mají většinou vytvořeny relativně dobré podmínky a materiálně technickou i personální základnu. Postupně by však těžiště mělo přejít do organizace akcí a činností určených neorganizovaným dětem a mladým lidem, do spontánní a příležitostné činnosti. Střediska volného času by se měla stát skutečným centrem volného času mladé generace. To si samozřejmě vyžádá nejen legislativní a obsahová opatření, ale i finanční podporu.

Zaměstnanci střediska volného času

Ve střediscích pracují mimo interních zaměstnanců i externí a dobrovolní pracovníci. Externí a dobrovolní pracovníci mohou pracovat bezúplatně, za úplatu i za jinou formu náhrady. Pracovníci ve střediscích budou zařazováni na místo stávajících funkcí vychovatelů na funkci pedagogů volného času, kterou zavádí nový katalog prací.

Těžiště jejich práce by se postupně mělo přesouvat do organizátorské a řídicí (manažerské) práce.

4.2.2 Školní družina

Školní družiny jsou jedním z důležitých nástrojů péče o nejmladší žáky základních škol v jejich volném čase. Družina by měla být určena přednostně nejmladším žákům. Pokud jí to umožní kapacitní a personální možnosti, měla by přijímat i žáky vyšších

ročníků. Nejde jen o pravidelnou docházku, ale (a to asi nejvíce) o možnost zapojení se do vybraných akcí, zájmových kroužků, spontánní a další činnosti.

Družiny zřizuje se souhlasem zřizovatele škola (školská právnická osoba) jako svoji součástí. Za družinu zodpovídá ředitel školy. Má možnost pověřit vedením družiny jiného zaměstnance školy, který pak řídí další pracovníky družiny a její externí pracovníky a dobrovolné spolupracovníky.

Poslání školní družiny

Posláním družiny je především naplňování úkolů a cílů v oblasti zájmového vzdělávání. Zájmové vzdělávání ve školní družině má obohacovat denní program dítěte, zajistit odborné pedagogické vedení při činnostech ve volném čase a na základě místních podmínek maximálně podporovat individuální rozvoj dítěte. Družina nabízí ve vhodném prostředí činnosti podnětné, zajímavé a obsahově bohaté. Ve školní družině se může dítě pod přímým či nepřímým pedagogickým vedením přirozeným dětským způsobem projevovat, zaměstnávat se i bavit. Družina poskytuje bezpečné prostředí, a to nejen z hlediska fyzického, ale i emocionálního a sociálního (Hájek, Pávková, 2007).

Výchovu ve školní družině je třeba chápat jako součást nutné společenské reprodukce, nikoli jako hlídání dětí (tedy jako pouhou sociální službu). Družina není pokračováním školního vyučování, pedagogická práce v ní má svá specifika a je výrazně odlišná od běžné vzdělávací praxe.

Hlavní klientelu školní družiny by měly tvořit děti zapsané k pravidelné, tj. každodenní docházce. Dále by měla školní družina vytvořit výrazně větší prostor pro děti, které se účastní nárazových, samostatných akcí a činností. Posuzují se možnosti otevřeného zařízení, do kterého by děti chodily volně bez předchozího přihlášení, navíc s tím, že tato část činnosti družiny spolu s příležitostnými akcemi by byla volně přístupná všem dětem, tedy i žákům druhého stupně. Tato, možná poněkud idealistická vize, by byla pravděpodobně velmi blízko optimálnímu poslání družiny.

Běžnou součástí činnosti družiny by se měly stát vycházky, sportovní činnosti a další pohybové aktivity, výlety, exkurze a pobytové akce. Její činnost by se neměla omezovat jen na ranní hodinku a odpolední 3 - 4 hodiny.

Předmětem značně rozporuplné diskuse je otázka, zda a v jaké podobě by děti měly mít možnost využít družinu k přípravě na školní vyučování, ke zpracování domácích úkolů, k doučování atp. Je na zvážení, zda tuto oblast stanovit jako pevnou nebo nadále dobrovolnou, jen pro ty, kdo chtějí.

Kapacita školní družiny

S ohledem na nízký věk žáků se družina dělí na oddělení, které se naplňují do počtu 25 přítomných žáků na jednoho pedagogického pracovníka. Počet oddělení v družině a počty žáků v jednotlivých odděleních je v kompetenci ředitele školy (samostatné družiny), který je stanoví s přihlédnutím k realizovaným činnostem, pedagogickým, bezpečnostním, hygienickým, ekonomickým a prostorovým podmínkám.

Samozřejmě, že jsou zohledněna specifika některých škol a školských zařízení. Při činnostech družiny sloužící žákům se zvláštními vzdělávacími potřebami bude maximální počet žáků v oddělení podle míry zdravotního postižení a počtu postižených žáků stanovovat ředitel školy dle metodiky MŠMT.

Zaměstnanci školní družiny

V družině mohou pracovat mimo interních zaměstnanců i externí a dobrovolní pracovníci. Jejich práce by měla spočívat nikoliv v samostatném vedení oddělení družiny, ale především by se měli uplatnit jako vedoucí zájmových útvarů, organizátoři různých akcí, výletů, táborových vedoucí atd. Externí a dobrovolní pracovníci mohou pracovat bezúplatně, za úplatu i za jinou formu náhrady.

Finanční a materiální zabezpečení školní družiny

Finanční a materiální zabezpečení provozu a činnosti družiny je součástí hospodaření školy. Řídí se zvláštními předpisy. I družina má možnost pro svoji činnost

užívat finanční prostředky získané z poplatků od žáků. Má rovněž možnost získávat a využívat sponzorské dary a příspěvky jiných právnických i fyzických osob.

Činnost v družině je za úplatu. Ředitel školy v jednotlivých případech stanoví výši příspěvku na úhradu nákladů na činnost ze strany účastníků, a to v dohodě se zřizovatelem. Při stanovení výše příspěvku zohlední charakter činností, zájmy společnosti a sociální možnosti účastníků. Poplatky jsou různého druhu. Samostatně by měla být hrazena pravidelná docházka do družiny, ranní družina, činnost v zájmových útvarech, účast na různých akcích, výletech, táborech atd.

Družina by měla mít pro svoji činnost vyhrazeny samostatné a charakteru své činnosti odpovídající a patřičně vybavené prostory. Měla mít možnost pro svoji činnost využívat, se souhlasem ředitele školy, veškerá zařízení, prostory a vybavení školy. Bude moci využívat i další zařízení mimo školu.

Organizace práce a režim dne ve školní družině

Organizace práce musí být přizpůsobována aktuální náladě, stupni únavy a délce vyučování, příp. dalším zájmovým kroužkům.

Plán práce ve školní družině by měl obsahovat tyto činnosti (Hájek, 2003):

- **Odpočinkové činnosti:** Jejich cílem je odstranit únavu. Do denního režimu se zařazují nejčastěji po obědě, popř. do činností před vyučováním ráno pro žáky, kteří brzy vstávají, a dále podle potřeby kdykoliv během dne. Klid může být na lůžku, tuto funkci mohou ale plnit stolní či námětové hry nebo jiné klidné zájmové činnosti (poslech předčítání apod.). Důležité je zařazení odpočinkových činností do denního režimu SD, jejich organizace a náplň plní psychohygienické poslání.
- **Rekreační činnosti:** Mají sloužit k regeneraci sil, měly by převažovat pohybové, příp. manuální činnosti, pokud možno organizované venku. Hry a spontánní činnosti mohou být rušnější, což nelze vždy považovat za nekázeň, ale za možnou relaxaci po soustředění na vyučování.
- **Zájmové činnosti:** Rozvíjejí osobnost a měly by zahrnovat všechny složky výchovy. Umožňují dětem nejen seberealizaci, ale i další poznávání a rozvoj

pohybových dovedností. Mohou být zařazeny jako činnost skupinová nebo individuální, jako organizovaná nebo spontánní aktivita. Při zájmových činnostech je dominující vlastní aktivita dětí, která jim přináší radost a uspokojení.

- **Příprava na vyučování:** Zahrnuje okruh činností související s plněním školních povinností. Obsahuje následující formy:
 - vypracovávání domácích úkolů (max. však 1x týdně u každého, po dohodě s třídním učitelem),
 - zábavné procvičování učiva formou didaktických her, upevňování školních poznatků,
 - získávání dalších doplňující poznatků při praktických činnostech (např. vycházky, poslech, práce s výukovými programy a internetem na počítači).

Pokud je v provozu ranní družina, jsou zařazovány klidné a nenáročné činnosti odpočinkového zaměření, spíše individuální.

Po vyučování a po obědě dochází k velkému poklesu výkonnosti, také zde jsou vhodné fyzicky i psychicky nenáročné činnosti odpočinkového charakteru. Mohou být hromadné, skupinové, či individuální. Vhodné jsou zejména velmi nenásilně ovlivňované spontánní činnosti. Doba i způsob se řídí potřebami dětí. Po době klidného odpočinku následují činnosti zaměřené na pohybovou rekreaci. Především spontánní pohyb je projevem potřeb dětí se specifickými potřebami.

Rodiče a školní družina

Prvotním požadavkem rodičů na družinu je bezprostřední naplňování volného času jejich dětí. Vyšším posláním je pak vytváření návyků na účelné trávení volného času a na získávání dostatku informací o různých zájmových volnočasových činnostech a praktických dovednostech v nich, což je součástí výchovy k volnému času.

Jedním z důvodů, proč rodiče přihlašují své děti do školních družin, je snaha čelit sociálně patologickým jevům ohrožujícím děti a vybavit je vědomostmi, dovednostmi a

postoji pomáhajícími odolávat nástrahám, které na ně v současné společnosti číhají. Výchovné působení musí reagovat na nebezpečí, jakými jsou drogová závislost, gamblerství, nesnášenlivost a agresivita apod. Proto je nutné pojímat výchovu ve školní družině i jako nesespecifickou formu prevence sociálně patologických jevů. Část rodičů šíje toho vědoma a dnes ve větších městech již hraje při výběru základní školy významnou roli rozsah a kvalita nabídky činností po vyučování, které škola nabízí.

Prevence sociálně patologických jevů ohrožujících děti ve školách a školských zařízeních je v současnosti formulována do následujících okruhů:

- drogové závislosti, alkoholismus, kouření,
- delikvence,
- virtuální drogy (PC, TV, video),
- patologické hráčství,
- záškoláctví,
- šikanování, vandalismus a jiné formy násilného chování,
- xenofobie, rasismus, intolerance a antisemitismus (Hájek, Pávková, 2007).

Důležité je vytvoření prostředí, které dětem umožňuje společnou činnost v době mimo vyučování v nestresujících situacích a funkční prostor, jež splňují podmínky podnětnosti, navozují kreativitu a dávají příležitost k seberealizaci. Důležitá je interakce všech zúčastněných činitelů, mezi něž patří sociální klima školy, empatie vychovatelek, režim dne s dostatkem pohybu a navozením podnětných aktivit, otevřené vztahy mezi vychovatelkami, dětmi i rodiči. Jen při zajištění těchto podmínek může školní družina plnit svou funkci vzdělávací, sociální, relaxační, regenerační, kompenzační i výchovnou.

4.2.2.1 Činnosti ve školní družině

Pohybové a tělovýchovné aktivity

Jsou jednou z dominantních činností ve školní družině. Při jejich volbě se vychází ze zájmů dětí, dovedností a dispozic vychovatelky a možností školní družiny (prostorů, podmínek pro aktivity). Pod pojmem pohybové a tělesné aktivity se rozumí pohybové dovednosti, jako jsou chůze, běh, cvičení prostná, protahování či napodobování pohybu zvířat nebo rostlin, jednoduché ovládání míče, jako je koulení, kopání i házení, a ovládání dalšího náčiní. Řadí se sem také aktivní uplatnění osobní hygieny, posilování pozitivního vztahu k pohybovým aktivitám, znalost pravidel pohybových her a základů sportovních her, zásady fair play a soupeření, spolupráce, plnění odpovědnosti i práv svých i skupiny.

Výtvarné činnosti

Výtvarnou výchovu ve školní družině nezužujeme pouze na výtvarné projevy dětí, významné jsou všechny činnosti, ve kterých se uplatňuje estetický vztah ke skutečnosti- společné hry, práce s literaturou atd. Všechny tyto činnosti přinášejí nové emociální zážitky a snadno se stávají motivací pro výtvarnou činnost. Hlavním cílem výtvarné výchovy ve ŠD je především rozvíjet estetické cítění a vyjadřování žáků a jejich tvořivost.

Důležitou oblastí výtvarné výchovy je formování estetického vztahu k životnímu prostředí. Žáci se seznamují s kulturními tradicemi, s různými druhy umění a způsoby uměleckého vyjádření skutečnosti (v literatuře, při besedách, návštěvami divadel, filmových představení, koncertů, výstav a galerií), poznávají přírodní krásy, kulturní památky, lidové tradice a zvyky. Řada činností reaguje i na způsob oblékání, péči o vlastní vzhled, na úpravu prostředí školní družiny, školy i okolí.

Rukodělné činnosti

V mladším školním věku mají tyto činnosti ve vývoji dětské osobnosti nezastupitelné místo. Jejich význam spočívá zejména v rozvoji jemné motoriky dítěte.

Rukodělné činnosti se velkou měrou podílejí na rozvoji tvořivosti dítěte a na rozvoji některých charakterových vlastností, jako je trpělivost, pečlivost, přesnost, cit pro materiál,

estetické a prostorové citění. Prostřednictvím rukodělných činností získává dítě nové zkušenosti, praktické dovednosti, seznamuje se s novými pracovními postupy. Optimální stav může nastat, pokud dítě získá některé pracovní návyky (např. správné držení nástroje při práci, účelné uspořádání pracovního místa, šetření s materiálem, dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci a úklidu po ukončení rukodělných činností, včetně mytí rukou po každé práci).

Hudební činnosti

Přítomnost hudby ve školní družině by mohla sloužit k poslechu, k tanci, ale především k živému hudebnímu projevu pěveckému a instrumentálnímu.

- **Hudba k poslechu.** Nejčastější je přítomnost hudby z různých nosičů, které spíše slouží jako kulisa k jiným činnostem. Vyšším stupněm poslechu je určitá hudba dětmi vyžádaná. Tady vychovatel sehrává důležitou roli taktního hodnotitele, který neuráží zálibu posluchačů v určitém žánru, ale je schopen nabídnout jiné, hodnotnější skladby ze stejné nebo blízké stylové oblasti.
- **Hudba k tanci.** Aktivnější formou vnímání hudby může být hudba k tanci, a to jak folklorní, klasická, tak i moderní, má-li taneční projev svá pravidla a je-li respektováno vnímání rytmu a tempa. Jde tedy spíše o prožívání hudby pohybem, kdy děti hudbu cítí a prožívají, nebo si k tanci sami zpívají. Ve školní družině však jde o to, aby děti nechápaly hudbu jako vyučovací předmět, ale jako součást života, který je pak hudbou bohatší a krásnější.
- **Zpívání a hraní.** Zpěv a hra na nástroje, to je živý hudební projev. Tím nejbližším a stále přítomným nástrojem je lidský hlas, jak mluvící, tak zpívající. Oblíbená písnička může navodit příjemnou atmosféru. Zzpívat si mohou děti kdekoli a kdykoli, při vycházce, čekání na oběd apod.
- **Hudební nástroj.** Hudební nástroje jsou pro děti velmi lákavé. Nejlépe využitelnými nástroji jsou Orfeovy nástroje (bubínky, triangly, tamburíny, hůlky, prstové činely, dřevěné bloky, drhla, xylofony atd.). Můžeme jimi obstarat doprovod k písničce, nebo v ruce vychovatele doprovodit chůzi, cvičení, tanec.

Vychovatel věnuje velkou pozornost především rytmu, rytmickým říkadlům, které mají vliv na rychlejší vývoj dítěte a dobrý vliv na fyzický a duševní stav.

- **Muzikoterapie.** Zvuk a hudba jsou ideálním prostředkem k uvolňování psychického napětí a zátěžových stavů, ale také prostředkem komunikačním a ideálním při navozování stavu relaxace. Muzikoterapie je silnou prožitkovou terapií. Hudba vytváří velký prostor pro zážitky, emoce jsou díky ní zesíleny, včetně fyzických pocitů. Pomocí zvuku a hudby lze trénovat rozvoj koncentrace a motoriky.

Literárně-dramatické činnosti

Důležitým předpokladem účinnosti dramatických her a cvičení je plynulost práce. Žáci by měli být do hry plně pohroužení a plně jí zaujati. Tomu slouží úvodní cvičení na rozehrání, soustředění a uvolnění.

Četba beletrie

- soustředěný poslech obsahu čteného příběhu (čte vychovatel, žáci, poslech z nahrávky),
- reprodukce obsahu čteného (vyjmenování hlavních postav, sestavení základních prvků dějové linie, vysvětlení důsledku chování postav, aplikace do běžného života, pokus o vystižení významu obsahu),
- pokus o doplnění obsahu děje,
- výtvarné ztvárnění čteného obsahu různými výtvarnými i rukodělnými technikami (ztvárnění hlavních postav, základní dějové linie),
- dramatické ztvárnění čteného obsahu (rozdělení rolí podle postav, nonverbální ztvárnění hlavních postav).

Četba básní, říkadel a pořekadel

- soustředěný obsah čteného (čte vychovatel, žáci, poslech z nahrávky),
- vyhledávání veršů, doplňování dalších rýmů, dokončování básniček,
- společné vytváření jednoduchých básniček (vytváření rýmů),
- pokus rytmičtější a zhudebnění básniček,
- četba říkadel, pořekadel a pranostik, vysvětlení jejich významu v lidové tvořivosti,

- doplňování říkadel a jejich dramatické ztvárnění verbálními i nonverbálními prostředky.

Hry zaměřené na rozehrání, uvolnění a soustředění

- rozehrávací hry s fyzickou námahou, živým pohybem dovolující křik, chytání, fyzické srážky,
- hry na psychofyzické uvolnění, klidové nebo s mírným pohybem, uvědomování vlastního psychofyzického aparátu a jeho fungování,
- hry na soustředění pozornosti na předměty, jevy a pochody existující mimo hráče, v okolním světě založené na mechanických činnostech a rytmu.

Objevování sebe a okolního světa

- cvičení v klidové poloze prováděné se zavřenýma očima, poznávání svého těla s využitím motivace,
- cvičení smyslového vnímání s cílem dostat se nad běžné citlivé vnímání, zaměření na intenzivní smyslové vnímání, zařazení Kimových her s různými variantami - přesné pozorování a vnímání určitých předmětů,
- vnímání izolovaných prožitků a komplexních vjemů, pokus o stimulaci představivosti pomocí předmětů, vyústění v situační, charakterizační, pantomimické nebo dějové improvizace.

Přírodovědné a vlastivědné zájmové činnosti

Přestože se jedná o dva druhy zájmových činností, v praxi školních družiny většinou probíhají v těsné souvislosti, převážně v rámci pobytu venku.

Obsah přírodovědných zájmových činností ve školní družině tvoří tyto okruhy:

- **Pozorování přírodních objektů:** Tato oblast činností patří mezi nejčastěji zařazované, tvoří základ obsahu přírodovědných zájmových činností. Pozorování lze realizovat i v rámci odpočinkových a rekreačních činností. Činnost dětí se zaměřuje na přírodní objekty z oblasti živé i neživé přírody a souvisí s mnoha

oblastmi přírodních věd (botanika, zoologie, mineralogie, petrografie, geologie, astronomie, meteorologie, paleontologie).

- **Pěstitelství:** Zařazování těchto aktivit významně závisí na podmínkách konkrétní školní družiny i na specializaci a zájmovém zaměření vychovatelky. Jednou ze specializací je pěstování pokojových rostlin (lze realizovat v každé družině). Dalšími možnými specializacemi jsou květinářství, zelinářství, ovocnářství, skalničky, zemědělské plodiny, léčivky a houby.
- **Chovatelství:** Touha dětí mít zvíře a pečovat o něj se objevuje dost často. Obsahově lze tuto činnost členit na akvaristiku, teraristiku, chov exotického ptactva, chov hmyzu v insektáriích, chov drobného hospodářského zvířectva, chov zvířat v domácnosti, rybářství, myslivost. Všechny tyto uvedené aktivity samozřejmě nelze realizovat v podmínkách školní družiny. Je však možné zjistit, co děti zajímá, hovořit s nimi na tato témata, pořádat exkurze, navštěvovat výstavy, zprostředkovávat setkání s odborníky.
- **Ochrana a tvorba životního prostředí:** Jde o oblast ekologické výchovy, která si klade za cíl formování harmonického vztahu člověka a prostředí, včetně harmonie vnitřního prostředí. Mezi okruhy činností patří: seznamování schráněnými přírodními územími, objekty a příslušnými předpisy, seznamování se způsoby ochrany přírody, aktivity zaměřené na ochranu a tvorbu životního prostředí (péče o prostředí školy, okolí, obce, vysazování rostlin, sběr druhotných surovin, plodů...).

Obsah vlastivědných zájmových činností:

- Pozorování a poznávání historických objektů, zejména se zaměřením na regionální zajímavosti.
- Seznamování se životem a dílem významných osobností, které mají vztah k regionu.
- Poznávání významných objektů v regionu.

Výpočetní technika ve školní družině

Počítače se již staly běžnou součástí našeho života. Proto se využívání počítače ve školní družině jeví jako nezbytnost. Základem práce žáků s počítačem ve školní družině je hra. Tuto podmínku splňuje celá řada počítačových programů. Neexistuje komplexní katalog vhodných a nevhodných her, jejich výběr je podmíněn zkušenostmi vychovatelek. Lze také vycházet z doporučení vydavatelů těchto programů a z doporučení jejich recenzentů. Která jsou často zveřejňována v časopisech.

Obecně lze říci, že vhodné programy jsou ty, které:

- rozvíjejí tvůrčí schopnosti dětí,
- pomáhají při přípravě na výuku,
- umožňují nebo podporují spolupráci dvou a více žáků,
- vyžadují kontakt s vychovatelkou.

Naprosto nevhodné pro práci ve školní družině jsou:

- bojové hry a obdobné hry předvádějící násilí a brutalitu ve virtuální realitě,
- hry podobné hrám provozovaným na výherních automatech,
- výukové programy nemající charakter hry,
- programy nepřiměřené věku žáků a jejich zkušenostem s prací na počítači,
- programy, jejichž ukončení vyžaduje mnoho času, řádově hodiny.

Počítače lze ve školní družině používat zejména pro:

- Individuální práci žáků

Příprava na vyučování

Příprava na vyučování je zařazována pravidelně po ukončení zájmových a rekreačních činností zpravidla ve 14:30, kdy dochází k určitému odpočinku a odreagování po vyučování. Může zahrnovat spontánní i řízenou organizaci. Příprava na vyučování je součástí obsahu výchovy mimo vyučování ve školní družině. Není součástí volného času, patří společně se sebeobslužnými činnostmi do oblasti dětských povinností. Rozsah i obsah přípravy na vyučování může být ve školních družinách rozmanitý. Záleží především na specifických výchovných podmínkách, požadavcích rodičů, učitelů, doby pobytu dítěte ve

ŠD, prostoru a materiálním vybavení ŠD. Pokud děti odcházejí ze ŠD v pozdních odpoledních hodinách, měly by mít z časových důvodů přípravu ukončenou z větší části před odchodem domů. Zde však hraje velkou roli dohoda mezi rodiči a vychovatelkou, posouzení zvláštností dítěte a konkrétních podmínek ve ŠD i doma. Předpokladem pro úspěšné vedení přípravy na vyučování je dobrá spolupráce vychovatelky s vyučujícím. Propojení přípravy na vyučování s obsahem vyučování může být těsnější i volnější. Děti mohou pracovat s již osvojenými poznatky, konkretizovat je, rozšiřovat, prohlubovat, prakticky aplikovat. Zkušenosti z volnočasových aktivit jsou účinnou formou motivace při vyučování. Příprava na vyučování může mít formu hromadnou, kdy vychovatelka pracuje s celou skupinou dětí, formu skupinovou, kdy se děti rozdělí do menších skupin a každá se věnuje jiné činnosti, nebo formu individuální, kdy vychovatelka pracuje s jednotlivými dětmi, které její péči potřebují.

4.2.3 Školní klub

Poznatky o školních klubech, jsou značně rozporuplné. Lze z nich odvodit, že jejich současné podoba, vyplývající z dosti nejasné právní úpravy, plně neodpovídá moderním požadavkům na školské volnočasové zařízení. Kluby jsou v řadě případů jen určitou odnoží školní družiny nebo sdružují několik zájmových útvarů. Systematická a pestrá zájmová činnost není vždy zcela běžná. Proto se zvažuje řada úprav jak z hlediska právních norem, tak i koncepčních, které by měly vytvořit předpoklady pro to, aby se kluby staly skutečným školským zařízením pro zájmové vzdělávání (Macek, Tuček, 2003).

Kluby zřizuje se souhlasem zřizovatele škola (školská právnická osoba) jako svoji součástí. Kluby by měly být zřizovány zpravidla v těch místech, kde nepůsobí středisko. Klub je určen pro žáky základních škol. Zvažuje se, zda kluby vytvářet i na středních školách a učilištích, zejména v těch místech, kde není jiné volnočasové zařízení. Zodpovědnost za klub má ředitel školy. Ten může pověřit vedením klubu jiného zaměstnance školy, který pak řídí další pracovníky klubu a jeho externí pracovníky a dobrovolné spolupracovníky.

Poslání školního klubu

Klub je otevřeným zařízením. Jeho činnosti se bude moci účastnit každý zájemce, bez ohledu na to, zda se jedná o žáka školy, která klub zřizuje, či jiné školy.

Klub má možnost uskutečňovat i další výchovně vzdělávací, případně rekreační činnosti a další aktivity pro děti, mládež, případně jejich rodiče a další zájemce v jejich volném čase.

Předpokládá se, že klub bude v provozu po celý rok. Jeho činnost o hlavních prázdninách ředitel školy dle místních podmínek a potřeb upraví. Klub by měl, dle místních podmínek a potřeb pracovat i ve dnech, kdy neprobíhá školní vyučování.

Docházka žáků do klubu by měla být dobrovolná a neměla by být ničím podmiňována (např. školními výsledky žáka). Do činnosti klubu by se měli zapojovat žáci 1. i 2. stupně podle jejího charakteru. Buď volně na spontánní, příležitostné a další obdobné aktivity, nebo závazně písemně do pravidelných zájmových útvarů. Činnosti klubu by měly být přístupny všem žákům, kteří o ně projeví zájem. Konkrétní způsob přihlášení stanoví ředitel školy s ohledem na kapacitní možnosti klubu.

Zaměstnanci školního klubu

V klubu mohou pracovat mimo interních zaměstnanců i externí a dobrovolní pracovníci. Jejich zapojení je orientováno především na funkce vedoucích zájmových útvarů, organizátorů různých akcí, výletů, táborových vedoucích atd. Externí a dobrovolní pracovníci mohou pracovat bezúplatně, za úplatu i za jinou formu náhrady.

Finanční a materiální zabezpečení školního klubu

Finanční a materiální zabezpečení provozu a činnosti klubu je součástí hospodaření školy. Řídí se zvláštními předpisy. Klub má možnost pro svoji činnost užívat finanční prostředky získané z poplatků od žáků. Má rovněž možnost získávat a využívat sponzorské dary a příspěvky jiných právnických i fyzických osob.

Činnost v klubu je za úplatu. Ředitel školy v jednotlivých případech stanoví výši příspěvku na úhradu nákladů na činnost ze strany účastníků, a to v dohodě se zřizovatelem.

Při stanovení výše příspěvku zohlední charakter činností, zájmy společnosti a sociální možnosti účastníků (Macek, Tuček, 2003)

Klub by měl mít pro svoji činnost vyhrazeny samostatné a charakteru své činnosti odpovídající prostory. Klub by měl mít možnost pro svoji činnost využívat, se souhlasem ředitele školy, veškerá zařízení, prostory a vybavení školy. Bude moci využívat i další zařízení mimo školu.

4.3 Formy zájmového vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje zejména těmito formami:

- a) příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tématicky rekreační činností nespojenou s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání,
- b) pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností,
- c) táborovou činností a další činností spojenou s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání,
- d) osvětovou činností včetně shromažďování a poskytování informací pro děti, žáky, studenty popřípadě i další osoby a vedení k prevenci sociálně patologických jevů,
- e) individuální prací, zejména vytvářením podmínek pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů,
- f) využitím otevřené nabídky spontánních činností (Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání).

Ad a) Ve středisku volného času se může jednat například o přednášky, besedy, veřejná vystoupení, výstavy, exkurze, výlety, slavnosti apod. Dle charakteru činnosti se může vyžadovat písemné přihlášení, ale také mohou být pro volné (náhodné) účastníky.

Ve školní družině a školním klubu se může jednat např. o slavnosti, besídky, vystoupení, návštěvy divadelních představení, sportovní dny apod. Základem účastníků jsou přihlášení žáci školní družiny či žáci ze školního klubu, ale mohou se zúčastnit i rodinní příslušníci či další zájemci.

Ad b) Ve středisku volného času se touto formou realizuje zejména činnost zájmových útvarů s přihlášenými účastníky. Ve školním klubu pravidelná činnost přihlášených účastníků dle jeho programu, ve školní družině každodenní činnost přihlášených žáků v odděleních školní družiny, popřípadě zájmové útvary zřizované školní družinou.

Ad c) Tuto formu zájmového vzdělávání organizují především střediska volného času, pokud tyto akce organizují školní družiny a školní kluby, je to nad rámec jejich poslání.

Ad d) Osvětová činnost je doménou střediska pro volný čas, zahrnuje především poradenskou a informační činnost směřující např. k prevenci sociálně-patologických jevů, ale i k různým oblastem zájmové činnosti, nebo jako informační centra pro mládež.

Ad e) Individuální práce zejména s talentovanými jedinci ve středisku volného času je organizována jako konzultace, řešení tematických úkolů, organizace a garance postupových soutěží atd.

Ad f) Využití nabídky spontánních činností je užitečné chápat nikoliv z hlediska návštěvníka (pro něho to může být i spontánní návštěva příležitostné akce), ale z hlediska školského zařízení. Nabídka spontánních aktivit je tedy ve středisku volného času chápána jako průběžná aktivita pro neorganizované účastníky (volně přístupná hřiště, herny, sportoviště, knihovny, internetové kavárny, posilovny, nebo jen kluby, kde si mohou návštěvníci popovídat či zahrát nějakou hru). Ve školní družině jsou spontánní aktivity zahrnuty do denního režimu oddělení (např. hry ranní družiny, odpolední klidové činnosti či při pobytu venku) a jsou pro přihlášené žáky. Ve školním klubu je nabídka těchto činností, kromě organizovaných zájmových aktivit, základním prvkem (místo neformální kamarádké komunikace, možnost zahrát si, číst, poslouchat hudbu apod.) pro přihlášené žáky (Macek, Heřmanová, 2007).

Vyhláška o zájmovém vzdělávání předpokládá, že výčet výše uvedených forem zájmového vzdělávání není úplný a zájmové vzdělávání lze realizovat i jinými formami, např. formou příměstského tábora s přenocováním, rekreačního pobytu apod.

5. Základní školy v Litoměřicích

5.1 Přehled základních škol v Litoměřicích

V Litoměřicích je v současné době sedm základních škol, z toho je šest škol státních a jedna škola soukromá. V minulých letech došlo díky poklesu počtu žáků ke sloučení dvou státních základních škol a jedna základní škola byla zcela zrušena. V uvolněných prostorách po jedné ze sloučených základních škol vznikla první soukromá základní škola v Litoměřicích Lingua Universal. Základní informace o litoměřických základních školách zachycuje následující tabulka č. 1.

Tabulka č.1 - Přehled základních škol v Litoměřicích

Přehled základních škol v Litoměřicích						
Název školy	Adresa	Zaměření školy	Ředitel	Telefon	E-mail	Webové stránky
Základní škola Litoměřice, Ladova 5	Ladova 413/5, 412 01 Litoměřice	specializace na výuku tělesné a výtvarné výchovy, jazyků a výpočetní techniky	Mgr. Václav Červín	416 741 547	vedeni @zsladovaitm.cz	www.zsladovaitm.cz
Základní škola Litoměřice, Havlíčkova 32	Havlíčkova 32, 412 01 Litoměřice	sportovní, nepovinná výuka jazyků od 1. třídy	Mgr. Vladimír Vaněk	416 741 349	zs.havlickova.ltm@telecom.cz	www.zshavlickovaitm.cz
Masarykova základní škola Litoměřice	Svojsíkova 5, 412 01 Litoměřice	se všeobecným zaměřením	Mgr. Aleš Žák	416 735 063	zs.svoisikova@telecom.cz	www.masarvkovazs.eu/
Základní škola Litoměřice, Boženy Němcové 2	B.Němcové 2, 412 01 Litoměřice	hudební výchova	PaedDr. Václav Hanč	416 735 797	skolabn@skolabn.cz	www.skolabn.cz
Základní škola Litoměřice, U Stadionu 4	U Stadionu 4, 412 01 Litoměřice	s rozšířenou výukou jazyků, matematika	Mgr. Milan Sluka	416 735 286	zs.ustadionu.lt@iol.cz	www.ustadionu.cz
Základní škola Litoměřice, Na Valech 53	Na Valech 53, 412 01 Litoměřice	s ekologickou orientací	Mgr. Petr Krňák	416 732 802	zs.navalech.ltm@telecom.cz	www.skolanavalech.cz
LINGUA UNIVERSAL Soukromá základní škola s.r.o.	Sovova 2, 412 01 Litoměřice	škola podporující zdravý životní styl a individualitu dítěte, výuka cizích jazyků od 1. třídy	Mgr. Blanka Ježková	416 733 690	linqua.ltm@seznam.cz	www.lingua.litomerice.indos.cz

5.2 Zaměření a činnosti litoměřických základních škol mimo vyučování

Školní družinu nalezneme při každé základní škole, za to školní klub zřídila pouze ZŠ Ladova, ZŠ Havlíčkova a Lingua Universal. Školní klub mohou využívat i žáci ZŠ Boženy Němcové, kde ho zřídil a provozuje DDM Rozmarýn. Všechny uváděné údaje se vztahují ke školnímu roku 2007/08.

5.2.1 Základní škola Litoměřice, Ladova

1. Základní údaje o škole

Základní škola Ladova je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je město Litoměřice. Škola se specializuje na výuku tělesné a výtvarné výchovy, jazyků a výpočetní techniky. Žáci se zde vzdělávají podle vzdělávacích programů Základní škola č.j. 16847/96-2 a Rozšířená výuka tělesné výchovy č.j. 29738/96-22-50.

Součástí školy tvoří 1. a 2. stupeň, školní družina a školní klub. V současné době školu navštěvuje 341 žáků rozdělených do 18-ti tříd. Budova školy se nachází uprostřed panelového sídliště.

2. Přehled pracovníků školy

<i>Počet učitelů ZŠ</i>	28
<i>Počet vychovatelů ŠD a ŠK</i>	4
<i>Počet správních zaměstnanců</i>	13
<i>Počet pracovníků školy celkem</i>	45

3. Školní družina

Školní družina je rozdělena do 3 oddělení a v současné době ji navštěvuje 118 žáků, což se blíží k naplnění kapacity družiny, která činí 120 míst.

O velkých prázdninách je družina uzavřena. V době ostatních prázdnin záleží na požadavcích rodičů. Družina je otevřena, když se přihlásí minimálně 5 žáků.

Výše úplaty za jednotlivé formy zájmového vzdělávání:

Trvale přihlášení žáci ŠD	50Kč/ měsíčně
Ranní družina	25Kč/ měsíčně
Ostatní kroužky	bez poplatků, hrazeny z příspěvků trvale přihlášených žáků

Činnosti ve školní družině

1. Zájmové činnosti (pohybové a tělovýchovné aktivity, výtvarné činnosti, rukodělné činnosti, hudba a tanec ve školní družině, literárně dramatické činnosti, přírodovědné a vlastivědné zájmové činnosti, výpočetní technika).

Tyto činnosti se pravidelně střídají ve 14-ti denním cyklu.

2. zájmové kroužky:

- hra na flétnu,
- výtvarný kroužek,
- dramatický kroužek,
- pohybové hry pro MS,
- počítače pro MŠ.

3. akce školní družiny:

- „Hurá do pohádky“: děti plní zadané úkoly ze známých pohádek, žáci z dramatického kroužku si připravují k soutěžím masky pohádkových bytostí.
- „Zdravé životní prostředí“: v rámci této akce děti ze školní družiny pomohly s odstraněním papírů z okolí školy.
- Družinový turnaj ve stolním tenise.
- Vítání občanů. Děti připravily kulturní program na akci pořádané městem.
- „Drakiáda“: soutěž v pouštění draků.
- „My se čerta nebojíme“: soutěžní odpoledne pro mateřské školy, s akcí pomáhají žáci 6.-8. tříd.
- „Vánoční strom“: děti zdobí strom pro zvířátka doneseným ovocem, zeleninou, oříšky atd.
- Vánoční besídka: děti se seznamují s vánočními tradicemi, nadílka nových hraček a her pro oddělení školní družiny.
- „Vánoční trhy“: na tuto akci připravují děti ze školní družiny drobné upomínkové předměty s vánoční tematikou.
- „Maškarní karneval“: děti si připravují masky na karneval.
- „Bezpečně do školy“: dopravní soutěž.

- „Malujeme kraslice“: pozdrav jara.
- „Miss čarodějnice“: soutěž o nejkrásnější čarodějnici.
- „Den Země“.
- „Olympiáda naruby“.
- Zájezd školní družiny v rámci Dne dětí.
- Den dětí u vojáků.
- Výroba upomínkových keramických předmětů.

4. Školní klub

Školní klub má jedno oddělení a navštěvuje ho 95 žáků. Činnost klubu je zdarma, pouze na keramiku je příspěvek 400Kč/rok.

Kroužky školního klubu:

- Klubovna (Slouží převážně k relaxaci, četbě, stolním hrám...před odpoledním vyučováním.).
- Keramika I. (Děti vyrábí drobné užitkové či dárkové předměty, které si odnášejí domů, také se podílejí na výzdobě prostor školy instalací několika výstav.).
- Keramika II. (Děti vyrábí drobné užitkové či dárkové předměty, které si odnášejí domů, také se podílejí na výzdobě prostor školy instalací několika výstav.).
- Míčové hry (Děti se seznamují se základními pohybovými dovednostmi na překážkové dráze, s míči různých druhů a velikostí, dribling s tenisovou raketou či florbalovou hokejkou...).
- Florbalová liga (Žáci nahlásili svá družstva a pravidelně se účastní zápasů.).
- Stolní tenis (Děti se učí základům ping pongu, hrají mezi sebou, účastní se turnaje. V červnu se každoročně pořádá turnaj žáků proti kantorům.).
- Tenis - začátečníci (Děti se učí základním dovednostem: nesení míčku na raketě, driblink, chytání a házení míčku, hra o zeď...).

- Tenis - středně pokročilí (Děti rozvíjejí dosavadní tenisové a pohybové dovednosti.).
- Tenis - pokročilí (Děti trénují tenisové údery: forhandy, backhandy, voleje, podání, hrají turnaje...).
- Plavání (Děti se učí základním plaveckým dovednostem, bublání do vody, potápění, skoky, plavecké styly. Navštěvují také masáže v bublinkách a místnost s párou, kde si otužují organismus.).

5. Školní sportovní klub

Školní sportovní klub, založený v roce 1993, pořádá každoročně soutěže ve vybíjené, minikopané, šplhu, stolním tenisu, atletice, sportovní gymnastice, aerobiku a okresní soutěž ve skoku vysokém. Vyvrcholením sportovní činnosti je každoročně Olympiáda, pořádaná k příležitosti Dne dětí, kdy se všichni místo vyučování účastní atletických a zábavných soutěží určených jednotlivcům i družstvům. Na realizaci soutěže se podílí celý pedagogický sbor, žáky často přicházejí povzbudit i jejich rodiče.

Kroužky: *aerobik*

6. Prostory pro realizaci zájmového vzdělávání

Žáci této školy mají k dispozici veškeré zařízení školy pro realizaci zájmového vzdělávání.

a) Sportovní zázemí

Škola má k dispozici dvě prostorné tělocvičny (jedna je vybavena žíněnkami pro trénink juda) a posilovnu. Nedávno bylo zrekonstruováno školní hřiště. Nové hřiště s umělým povrchem je přínosem nejen pro školní tělesnou výchovu a sportovní organizace, ale hlavně pro obyvatele velkého sídliště, kde plocha pro sportovní činnost naprosto chybí.

b) Školní pozemek

Školní pozemek je rozdělen na dvě části: zemědělské plodiny a školní sad s naučnou stezkou. V první části se děti učí pěstovat jahody, okurky, rajčata, kedlubny,

fazole, ale i různé bylinky - bazalku, majoránku atd. V druhé části bylo zasazeno několik druhů ovocných stromů třešně, jabloně, meruňky, mirabelky, ale také celá řada okrasných stromů, které slouží jako naučná stezka. Novinkou je skleník pro přípravu sadby okrasných balkónových květin a pro rychlení zeleniny.

c) Zázemí pro umělecké činnosti

Odborná učebna se stropními okny, keramická dílna vybavená elektrickou vypalovací pecí a hrnčířským kruhem, grafická dílna - to jsou místa, která děti dokážou zaujmout. Ve škole je instalována stálá výstava nejlepších žákovských výkresů, keramické výrobky zdobí prostředí nejen školy, ale i mnohých domácností rodin žáků. Pravidelným odesíláním několika desítek vánočních pohlednic do Norska se škola stala spoluzakladatelem dnes již světoznámého dětského výtvarného hnutí "Na vlastních nohou". Pro všechny žáky školy byla významnou událostí návštěva prezidentky tohoto hnutí, paní Bely Gran Jensen.

d) ICT

Snahou školy je, aby každý žák, který dokončí školní docházku ovládal základy práce na PC a uměl využívat Internet. K tomuto účelu slouží žákům dvě počítačové učebny vybavené moderní výpočetní technikou. Učitelé a žáci mají k dispozici výukové a testovací programy, multimediální encyklopedie a Internet. Žáci mohou využívat učebny i v době, kdy neprobíhá výuka. Učebna je pro ně otevřena denně od 7:00 do 7:45, dále během velkých přestávek a v odpoledních hodinách.

e) Studijní a relaxační prostory

Žáci mohou využívat knihovnu. K relaxaci slouží běžné učebny.

5.2.2 Základní škola Litoměřice, Havlíčkova 32

1. Základní údaje o škole

Základní škola Havlíčkova je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je město Litoměřice. Škola se zaměřuje na sport a výuku cizích jazyků od 1. třídy. Žáci se zde vzdělávají podle vzdělávacích programů Základní škola č.j. 16847/96-2 a Rozšířená výuka tělesné výchovy č.j. 29738/96-22-50.

Součástí školy tvoří 1. a 2. stupeň, školní družina a školní klub. Letos školu navštěvuje 386 žáků rozdělených do 19-ti tříd. Budova školy se nachází uprostřed panelového sídliště.

2. Přehled pracovníků školy

<i>Počet učitelů ZŠ</i>	28
<i>Počet vychovatelů ŠD a ŠK</i>	5
<i>Počet správních zaměstnanců</i>	11
<i>Počet pracovníků školy celkem</i>	44

3. Školní družina

Školní družina je rozdělena do 4 oddělení, které v současné době navštěvuje 113 žáků. V této družině je dostatečná kapacita míst, a to 175.

Školní družina je v době všech prázdnin v průběhu roku uzavřena. V této době zajišťuje péči o děti Dům dětí a mládeže Rozmarýn.

Výše úplaty za jednotlivé formy zájmového vzdělávání:

Trvale přihlášení žáci ŠD	50Kč/ měsíčně
Sportovní kroužky	zdarma
Ostatní kroužky	40Kč/měsíčně pro nepřihlášené žáky

Činnosti ve školní družině

1. Zájmové činnosti (pohybové a tělovýchovné aktivity, výtvarné činnosti, rukodělné činnosti, hudba a tanec ve školní družině, literárně dramatické činnosti, přírodovědné a vlastivědné zájmové činnosti, výpočetní technika).

2. zájmové kroužky:

- pracovní- výtvarný (pro 1.- 5. ročník),
- dovedné ruce (pro 2.- 5. ročník),
- sportovní hry a atletika (pro 1.-2. ročník),
- sportovní hry a atletika (pro 3.-5. ročník),
- hra na flétnu (pro 1.-8. ročník),
- gymnastika (pro 1.- 3. ročník),
- aerobik (pro 3.- 6. ročník),
- minikopaná (pro 2.- 3. ročník),
- počítače (pro 2.- 9. ročník),
- vybíjená (pro 3.- 5. ročník).

3. akce školní družiny a školního klubu:

- Běh Mostnou horou.
- Malá kopaná (3.-5. ročník).
- Drakiáda.
- Podzimní výstava dětských prací.
- „Účes století“.
- „Nejrychlejší šplhoun“ (šplh na tyči).
- Čertovský rej (diskotéka).
- Vánoční jarmark (soutěže o vánočního kapra, výzdoba školy).
- Štafetové závody v tělocvičně.
- Příprava dárků k zápisu do 1. třídy.
- Sportovní soutěže (vybíjená, dribling, hod na koš, přeskoky švihadla, točení obručí).
- Maškarní karneval (velikonoční výzdoba).
- Beseda „Dopravní policie pomáhá“.
- „Rej čarodějnic“ (diskotéka).
- Lehká atletika- sportovní den.
- Minikopaná.
- Kresba na chodník.

- Sportovní soutěže- den dětí.
- Vítání občánků.

4. Školní klub

Školní klub má jedno oddělení a navštěvuje ho 60 žáků.

Výše úplaty za jednotlivé formy zájmového vzdělávání:

Všechny sportovní kroužky jsou zdarma, ostatní kroužky jsou zdarma pouze pro děti přihlášené do školní družiny (kromě keramiky). Pro ostatní je poplatek 40,- Kč měsíčně.

keramika	
Děti 1.-3.třída	250Kč/půl roku
Děti 4.-5.třída	300Kč/půl roku
Děti 6.-9.třída	350Kč/půl roku
sourozenci	sleva z celkové částky 100Kč

Kroužky školního klubu:

- florbal (pro 2.- 5. ročník),
- florbal (pro 6.- 9. ročník),
- keramika (pro 6.- 9. ročník),
- keramika (pro 3.-5. ročník),
- keramika (pro 1.ročník a začátečníky).

5. Školní sportovní klub

Pracuje aktivně jež několik let. Pro školní rok 2007/2008 se škole podařilo zrealizovat projekt „Centrum sportu" na dobu trvání 3 let. Partnerskými školami v tomto projektu, který nabízí široké sportovní vyžití všech žáků školy, jsou ZŠ Lingea Universal a ZŠ Na Valech. Cílem projektu je zapojit do sportování i méně talentované žáky, pro které již nebylo místo ve sportovních oddílech. Škola se zúčastňuje místních i okresních sportovních přeborů ZŠ (basketbal, atletika, minikopaná, aerobik, florbal aj.).

6. Prostory pro realizaci zájmového vzdělávání

Žáci této školy mají k dispozici veškeré zařízení školy pro realizaci zájmového vzdělávání.

a) Sportovní zázemí

Škola má k dispozici dvě tělocvičny (jednu velkou, jednu menší), venkovní travnaté hřiště a 3 menší hřiště s umělým povrchem. Dále je součástí areálu atletická dráha. 1 minitělocvična na pohybové hry.

v

b) Školní pozemek

Škola má k dispozici odpočinkový areál a hřiště.

c) Zázemí pro umělecké činnosti

Škola má k dispozici keramickou dílnu, výtvarný ateliér.

d) ICT

K tomuto účelu slouží žákům dvě počítačové učebny vybavené moderní výpočetní technikou. V současné době mají žáci k dispozici 40 počítačů k výuce i k používání ve volném čase. Školní družina hojně využívá interaktivní tabuli.

e) Studijní a relaxační prostory

Žáci mohou navštěvovat knihovnu školní družiny se studovnou. Odreagovat se mohou v relaxačním koutku. V jednotlivých odděleních školní družiny jsou molitanové matrace, kde si mohou žáci odpočinout.

5.2.3 Masarykova základní škola Litoměřice

1. Základní údaje o škole

Masarykova základní škola je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je město Litoměřice. Je to škola se všeobecným zaměřením (Ve svém výchovně-vzdělávacím programu se škola již několik let zaměřuje na práci s dětmi se specifickými poruchami učení- dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie). Žáci se zde vzdělávají podle vzdělávacího programu Základní škola č.j. 16847/96-2.

Součástí školy tvoří 1. a 2. stupeň, školní družina a knihovna. V současné době školu navštěvuje 410 žáků rozdělených do 17-ti tříd. Masarykova základní škola je umístěna v krásné klidové zóně, prakticky ve středu města Litoměřice. Budova školy je ohraničena Jiráskovými sady, centrální školní jídelnou, budovou gymnázia a školním hřištěm. Mezi budovou gymnázia a hlavní budovou školy je umístěna samostatná budova školní družiny.

2. Přehled pracovníků školy

<i>Počet učitelů ZŠ</i>	25
<i>Počet vychovatelů ŠD</i>	4
<i>Počet správních zaměstnanců</i>	10
<i>Počet pracovníků školy celkem</i>	39

3. Školní družina

Školní družina je rozdělena do 4 oddělení a letos ji navštěvuje 134 žáků. Kapacitu má však pouze 90 míst. V současné době má škola udělenou výjimku pro překročení kapacity školní družiny.

Školní družina je v době všech prázdnin uzavřena. V provozu je pouze v době ředitelského volna.

Výše úplaty za jednotlivé formy zájmového vzdělávání:

Trvale přihlášení žáci ŠD	50Kč/ měsíčně
kroužky	zdarma (kromě florbalu)
florbal	30Kč/měsíčně

Činnosti ve školní družině

1. Zájmové činnosti (pohybové a tělovýchovné aktivity, výtvarné činnosti, rukodělné činnosti, hudba a tanec ve školní družině, literárně dramatické činnosti, přírodovědné a vlastivědné zájmové činnosti, výpočetní technika).

2. zájmové kroužky:

- florbalový kroužek (1.-2. třída),
- florbalový kroužek (3.- 5. třída),
- kroužek šití (1.-5. třída),
- kroužek flétny (1.-5. třída),
- kroužek aerobiku (1.-5. třída),
- plavecký kroužek (1.-5. třída),
- literární kroužek (1.-5. třída).

3. akce školní družiny a školy:

- Karneval na ledě.
- Vítání občánků (příprava pásma a vlastní uvítání).
- Pálení čarodějnic.
- Dětský den- Den zvířat.
- Velikonoční zpívání.
- Vánoční zpívání.
- Návštěva galerie.
- Návštěva K. H. Máchy.
- Mikulášská besídka.
- Výlety do přírody.
- Život zvířat v zimě (pozorování stop ve sněhu, péče o zvířata, orientace v terénu...).
- Ekohry.
- Táboráky.
- Výstup na Radobýl.
- Návštěva výstavy „Zahrada Čech“.
- Návštěvy galerie, divadla, muzea, výstav.
- Návštěva dopravního hřiště.

4. Školní sportovní klub

Ve škole funguje školní sportovní klub, který vyhlašuje školní kola v různých sportovních činnostech. Má také samostatný zájmový kroužek:

- florbal.

5. Prostory pro realizaci zájmového vzdělávání

Žáci této školy mají k dispozici veškeré zařízení školy pro realizaci zájmového vzdělávání.

a) Sportovní zázemí

Sportovní hřiště s umělým povrchem- součástí je hřiště na basketbal, volejbal, tenis a fotbal. Dále zde najdeme doskočiště a sprinterskou dráhu. Škola nemá vlastní tělocvičnu, dochází tak do 200m vzdálené tělocvičny Sokola.

b) Školní pozemek

Součástí pozemku školy je sportovní hřiště, zahrada, kulatý venkovní bazén, venkovní altán, kde se pořádají různé akce.

c) Zázemí pro umělecké činnosti

Škola nemá speciální zázemí pro uměleckou činnost. Využívají běžných učeben.

d) ICT

Budova školní družiny slouží nejen pro mimoškolní činnost dětí, ale je zde umístěno PC centrum s celkovým počtem 28 stanic. Děti mají 3x týdně volný přístup k počítačům.

e) Studijní a relaxační prostory

Využívá se běžných učeben.

5.2.4 Základní škola Litoměřice, Boženy Němcové 2

1. Základní údaje o škole

Základní škola Boženy Němcové je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je město Litoměřice. Škola je zaměřena na výuku hudební výchovy. Žáci se zde vzdělávají podle vzdělávacích programů Základní škola č.j. 16847/96-2 a Rozšířené vyučování hudební výchovy č.j. 21969/96-22.

Součástí školy tvoří 1. stupeň, 2. stupeň a školní družina. Školu v letošním roce navštěvuje 462 žáků rozdělených do 18-ti tříd. Škola se nachází v klidné části města u městského parku.

2. Přehled pracovníků školy

Počet učitelů ZŠ	27
Počet vychovatelů ŠD	5
Počet správních zaměstnanců	9
Počet pracovníků školy celkem	41

3. Školní družina

Školní družina je rozdělena do 5 oddělení a v současné době ji navštěvuje 142 žáků. Kapacita je 150 míst.

O velkých prázdninách je družina uzavřena. V době ostatních prázdnin záleží na požadavcích rodičů. Družina je otevřena, když se přihlásí minimálně 5 žáků.

Výše úplaty za jednotlivé formy zájmového vzdělávání:

Trvale přihlášení žáci SD	50Kč/ měsíčně
kroužky	zdarma

Činnosti ve školní družině

1. Zájmové činnosti (pohybové a tělovýchovné aktivity, výtvarné činnosti, rukodělné činnosti, hudba a tanec ve školní družině, literárně dramatické činnosti, přírodovědné a vlastivědné zájmové činnosti, výpočetní technika).

2. zájmové kroužky:

- výtvarný kroužek (pro 1.- 5. třídu),
- zdravotní kroužek (pro 1.- 5. třídu),

- tělovýchovný kroužek (pro 1.- 5. třídu),
- kroužek šikovných rukou (pro 1 5 . třídu),
- taneční kroužek (pro 1.- 5. třídu).

3. akce školní družiny a školy:

- Soutěže v lehké atletice.
- Projektový den: „Honba za pokladem"- Den turistiky (mapy, orientační hry, hledání pokladu).
- Pohár v minifotbalu.
- Výstavka zahraničních knih- Evropský den jazyků.
- Soutěže a besedy- Světový den zdraví.
- Projektový den: „Den zvířat" (výroba zvířecích masek, loutek).
- Soutěž v počítačových hrách- olympiáda.
- Soutěž ve skládání puzzle.
- Návštěva galerie a muzea.
- Výroba her (Hnutí stonožka).
- Překážková dráha.
- Soutěž v kroužení kruhem.
- Soutěž v plavání a skocích do vody.
- Projektový den: „Den Boženy" (vystoupení tanečního kroužku).
- Turnaj v dámě, šachu.
- Country odpoledne.
- Vítání občánků.
- Výtvarná soutěž- O nejhezčí vánoční stromeček.
- Návštěvy vánočních výstav.
- Mikulášská a vánoční besídka.
- Vítání dětí při zápisu (Příprava hraček a omalovánek).
- Karneval.
- Soutěž ve vybíjené.
- Projektový den: „Etno den" (soutěž masek).
- Soutěž v driblování.

- Dopravní soutěže ve znalostech pro chodce a cyklisty.
- Výtvarné soutěže- O nejhezčí velikonoční vajíčko, dopravní prostředky.
- Návštěvy výstav s velikonoční tematikou.
- Projektový den: „Den Země" (přírodovědné soutěže a ekologické akce).
- Soutěž Mladých zdravotníků.
- Pálení čarodějnic.
- Projektový den: „Den dětí" (soutěže ke Dni dětí).
- „Rozloučení se školní družinou" (vystoupení pro rodiče, výstavka výtvarných prací a výrobků dětí.

4. Školní klub Rozmarýn

DDM Rozmarýn ve spolupráci se Základní školou Boženy Němcové provozuje klub Rozmarýn již pátým rokem. Žáci školy mají možnost navštěvovat klub v ranních i odpoledních hodinách ve všední den a dle zájmu se zapojit do připravené nabídky činností. Volný vstup je i pro ty, kteří si chtějí jen popovídat, svěřit se se svými problémy.

Klub navštěvují především děti z této základní školy, dále také z gymnázia a blízkého okolí. Do nabídky se zapojují děti dobrovolně. Klubová činnost je dětem nabízena zdarma. Průměrná návštěvnost klubu je 24 dětí. Do klubu chodí děti předškolního, mladšího školního, staršího školního věku a mládež.

Nabídka školního klubu:

- výtvarná a rukodělná činnost s využitím netradičních materiálů,
- pohybové aktivity- kolektivní hry, turnaje ve stolním tenise,
- **rozumové** aktivity- testy, kimovy hry, poznávací soutěže, turnaje v Člověče nezlob se, piškvorkách,
- stolní hry, poslech hudby, časopisy, využití PC s možností přístupu na internet, stolní kulečník, stolní fotbal, stolní tenis,
- dívčí klub- dívky se seznamují se základy líčení, účesů, odívání, péči o pleť.

5. Školní sportovní klub

Ve škole funguje školní sportovní klub, který vyhlašuje školní kola v různých sportovních činnostech a podílí se na akcích školy.

6. Prostory pro realizaci zájmového vzdělávání

Žáci této školy mají k dispozici veškeré zařízení školy pro realizaci zájmového vzdělávání.

a) Sportovní zázemí

Žáci této školy mohou využívat ke sportu jednu větší tělocvičnu, školní hřiště - na kterém najdeme doskočiště, hřiště na fotbal, basketbalové koše, 2 stoly na stolní tenis a sestavu prolézaček.

b) Školní pozemek

Pozemek školy tvoří školní hřiště a odpočinkové zázemí s jezírkem a lavičkami

c) Zázemí pro umělecké činnosti

K uměleckým činnostem slouží výtvarný ateliér a ostatní učebny.

d) ICT

Škola má k dispozici dvě počítačové učebny, kde mohou žáci využívat 40 počítačů. Školní družina má 1 počítač, ale běžně využívá počítačových učeben. Žáci mají k dispozici internet a různé výukové programy a hry.

e) Studijní a relaxační prostory

Ve škole nalezneme knihovnu. K relaxaci slouží venkovní prostoty a učebny školní družiny.

5.2.5 Základní škola Litoměřice, U Stadionu 4

1. Základní údaje o škole

Základní škola U Stadionu je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je město Litoměřice. Škola je zaměřena na rozšířenou výuku cizích jazyků a matematiky. Žáci se zde vzdělávají podle vzdělávacích programů Základní škola č.j. 16847/96-2, Rozšířené vyučování jazyků č.j. 16333/96-22-21. Rozšířené vyučování matematiky a přírodovědných předmětů č.j. 21968/96-22.

Součástí školy tvoří 1. stupeň, 2 stupeň a školní družina. Letos navštěvuje školu 421 žáků rozdělených v 18-ti třídách. Škola se nachází v klidové zóně spíše na kraji města. Je obklopena velkým fotbalovým stadionem a rozlehlým školním pozemkem.

2. Přehled pracovníků školy

<i>Počet učitelů ZŠ</i>	29
<i>Počet vychovatelů ŠD</i>	6
<i>Počet správních zaměstnanců</i>	10
<i>Počet pracovníků školy celkem</i>	45

3. Školní družina

Školní družina je rozdělena do 6 oddělení a v současné době ji navštěvuje 165 žáků, čímž je její kapacita zcela naplněna.

O velkých prázdninách je družina uzavřena. V době ostatních prázdnin záleží na požadavcích rodičů. Družina je otevřena, když se přihlásí minimálně 5 žáků.

Výše úplaty za jednotlivé formy zájmového vzdělávání:

Trvale přihlášení žáci SD	50Kč/ měsíčně
Ranní družina	25Kč/měsíčně
Sociálně slabé rodiny	0-25Kč/měsíčně
kroužky	zdarma

Činnosti ve školní družině

1. **Zájmové činnosti** (pohybové a tělovýchovné aktivity, výtvarné činnosti, rukodělné činnosti, hudba a tanec ve školní družině, literárně dramatické činnosti, přírodovědné a vlastivědné zájmové činnosti, výpočetní technika).

2. zájmové kroužky:

- hudební kroužek (pro 2.- 4. třídy),
- florbal (pro 2,- 5. třídy),
- výtvarný kroužek (pro 1. třídy),
- výtvarný kroužek (pro 2.- 5. třídy),
- ruční práce (pro 1.- 5. třídy),
- počítačový kroužek (pro 1.-5. třídy + 2.stupeň),
- plavecký kroužek (pro 1.- 5. třídy).

3. akce školní družiny a školy:

- „Podzimní malá olympiáda" (zábavné sportovní soutěže).
- Výroba a pouštění draků.
- Soutěž ve zpěvu.
- „Malá miss školní družiny".
- „Maškarní veselice" (karneval).
- Výroba drobných vánočních dárků (slané těsto, jiné materiály).
- Vánoční besídka.
- Vánoční jarmark.
- Velikonoční jarmark.
- Soutěž v hodů sněhovou koulí.
- Zimní výstup na Kočku (kopec).
- Jarní výstup na Radobýl.
- Diskotéky zaměřené na různá období (Masopust, vánoce, Mikuláš...).
- Výtvarné soutěže (O nejlepší papírovou koláž s podzimní tematikou...).
- Vědomostní soutěž o našem městě.
- Turnaj v piškvorkách.
- Turnaj ve vybíjené.
- Turnaj ve stolním tenise.

- Turnaj ve florbale.
- Soutěže v netradičních disciplínách.
- Vědomostní soutěž z dopravní výchovy.
- Návštěva dopravního hřiště.
- Soutěž ve skoku do dálky.
- „Den dětí“- orientační hra.
- Běžecký trojboj v parku.
- Táborák v areálu školy.
- Výlety do přírody, do zoo.
- Okresní a krajské soutěže ve výtvarné výchově a florbalu
- Zakončení školního roku- diskotéka.

Školní družina spolupracuje s organizací ADRA (Posílají vydělané peníze z různých akcí do školičky v Pákistánu). Část peněz věnují dětskému oddělení litoměřické nemocnice. Ve školní družině také funguje logopedická poradna

4. Školní sportovní klub

Slouží trochu jako školní klub. Žáci zde mohou hrát stolní společenské hry, odpočívat. Pořádá hlavně venkovní sportovní aktivity a podílí se na přípravě školních kol v různých sportech.

5. Prostory pro realizaci zájmového vzdělávání

Žáci této školy mají k dispozici veškeré zařízení školy pro realizaci zájmového vzdělávání.

a) Sportovní zázemí

Škola má k dispozici velkou tělocvičnu i s hledištěm pro diváky. Dále vlastní velké moderní hřiště s umělým povrchem: lze zde hrát vybíjenou, stolní tenis, je zde doskočiště, běžecká dráha, posilovači koutek. Žáci mají k dispozici i velké travnaté hřiště na fotbal a basketbalové hřiště.

b) Školní pozemek

Součástí školního pozemku je sportovní hřiště a zahrada s ovocnými stromy a lavičkami (pořádají se zde školní zahradní slavnosti).

c) Zázemí pro umělecké činnosti

Škola nemá speciální prostory pro umělecké činnosti, využívá prostor učeben.

d) ICT

Žáci mají k dispozici dvě počítačové učebny vybavené 35 počítači. Mohou surfovat na internetu, hrát hry a používat různé vzdělávací programy.

e) Studijní a relaxační prostory

Využívají různých učeben.

5.2.6 Základní škola Litoměřice, Na Valech 53

1. Základní údaje o škole

Základní škola Na Valech je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je město Litoměřice. Škola je zaměřena na ekologii. Žáci se zde vzdělávají podle vzdělávacího programu Základní škola č.j. 16847/96-2.

Součástí školy tvoří 1. a 2. stupeň, školní družina a knihovna. Letos školu navštěvuje 340 žáků rozdělených do 15-ti tříd. Škola se nachází v blízkosti městské památkové rezervace města Litoměřice. Má k dispozici dvě budovy: hlavní budovu Na Valech 53 a menší budovu v Masarykově ulici 30. Velká dvoupatrová budova školy je umístěna na okraji historické památkové rezervace. V menší budově jsou umístěny dvě třídy 1. stupně a dvě oddělení školní družiny.

2. Přehled pracovníků školy

Počet učitelů ZS	26
Počet vychovatelů SD	3
Počet správních zaměstnanců	10
Počet pracovníků školy celkem	39

3. Školní družina

Školní družina je rozdělena do 3 oddělení. V letošním roce ji navštěvuje 89 žáků, při čemž kapacita zařízení je pouze 80 míst.

O velkých prázdninách je družina uzavřena. V době ostatních prázdnin záleží na požadavcích rodičů. Družina je otevřena, když se přihlásí minimálně 5 žáků.

Výše úplaty za jednotlivé formy zájmového vzdělávání:

Všechny kroužky kromě keramiky jsou pro trvale přihlášené žáky zdarma.

Trvale přihlášení žáci ŠD	50Kč/ měsíčně
kroužky	zdarma (kromě keramiky)
keramika	600Kč/rok
Ostatní žáci	25Kč/měsíčně za 1 kroužek
Sociálně slabé rodiny SD	0-25Kč/měsíčně

Činnosti ve školní družině

1. Zájmové činnosti (pohybové a tělovýchovné aktivity, výtvarné činnosti, rukodělné činnosti, hudba a tanec ve školní družině, literárně dramatické činnosti, přírodovědné a vlastivědné zájmové činnosti, výpočetní technika)

2. zájmové kroužky:

- výtvarný kroužek (1.-5. třída),
- sportovní hry (předškoláci- 1. třída),
- sportovní hry (2.- 3., 4.- 5. třída),
- keramika (předškoláci- 1. třída),
- keramika (1.-6. třída),
- keramika (1.-6. třída),
- kroužek vaření (1.-5. třída),
- počítačový kroužek (předškoláci- 1. třída),
- počítačový kroužek (2.- 5. třída),
- keramická dílna pro MŠ (1 x za 2 měsíce, poplatek 25 Kč/l výrobek),
- keramická dílna pro dospělé (1 x za 2 měsíce, poplatek 25 Kč/l výrobek)

3. akce školní družiny a školy:

- Sobotní výlet na houby do Stvolínků.

- Soutěž ve skoku přes dlouhé švihadlo.
- Podzimní poznávám rostlin (muzeum Litoměřice).
- Stonožková soutěž (pokus o vytvoření národního rekordu vkreslení pexesa).
- Drakiáda.
- Strašidelná diskotéka.
- Výtvarná soutěž „Vánoční malování“.
- Certovská diskotéka.
- Vánoční turnaj v kopané.
- Závody na bobech.
- Karneval.
- Netradiční víceboj.
- Výtvarná soutěž „Kniha a já“.
- Návštěva Městské knihovny.
- Rej čarodějnic.
- Sobotní výlet „Pochod ptačím dolem“ (Úštěk).
- Dětský den bez úrazu.
- Výtvarná soutěž „Památník Terezín“.
- Mc Donald Cup (turnaj v kopané).
- Jarní poznávání rostlin (muzeum Litoměřice).
- Den dětí.
- Módní přehlídka (použití odpadových materiálů na výrobu kostýmů).
- Atletický trojboj.
- Akce pořádané správou CHKO České Středohoří- výstavy, přednášky.

4. Školní sportovní klub

Ve škole funguje školní sportovní klub, který vyhlašuje školní kola v různých sportovních činnostech. Má také samostatný zájmový kroužek:

- sportovní hry (1.- 5. třída): děti se učí základům fotbalu, florbalu, hrají míčové hry, rozvíjejí pohybové dovednosti.

5. *Prostory pro realizaci zájmového vzdělávání*

Žáci této školy mají k dispozici veškeré zařízení školy pro realizaci zájmového vzdělávání.

a) Sportovní zázemí

Ke sportování má škola k dispozici jednu malou tělocvičnu a učebnu na hlavní budově. Využívají také sportovní hřiště s umělým povrchem na sídlišti Střed. Tam lze hrát fotbal, tenis, volejbal, házet na basketbalový koš... Na malé budově využívají žáci sportovní hřiště s umělým povrchem. Najdeme zde prolézačky, pískoviště a hřiště na fotbal.

b) Školní pozemek

Součástí školního pozemku je u hlavní budovy zahrada, kterou ale školní družina nevyužívá a u malé budovy sportovní hřiště a taktéž zahrada.

c) Zázemí pro umělecké činnosti

Škola má k dispozici keramickou dílnu s keramickou pecí. K výtvarným a jiným činnostem využívají prostory učeben.

d) ICT

Ve škole najdeme dvě počítačové učebny vybavené celkem 25 počítači. Ve školní družině jsou ještě 2 počítače. Žáci mají přístup k internetu a využívají také výukové programy a hrají různé hry.

e) Studijní a relaxační prostoty

Žáci mají k dispozici knihovnu. K odpočinku mohou využít relaxační místnost s kobercem a polštáři. Je zde také televize a video.

5.2.7 LINGUA UNIVERSAL Soukromá základní škola s.r.o.

1. Základní údaje o škole

Základní škola Lingua Universal je společnost s ručením omezeným, jejímž zřizovatelem jsou Mgr. Blanka Ježková, Vlastislav Němec, Ing. Petr Hrdlička, Mgr. Simona Eichlerová, Gabriela Hamerská a Eva Obleserová. Je to škola podporující zdravý životní styl a individualitu dítěte. Také se zaměřuje na výuku cizích jazyků od 1. třídy. Žáci se zde vzdělávají podle vzdělávacích programů Základní škola č.j. 16847/96-2 a Rozšířené vyučování jazyků č.j. 16333/96-22-21.

Součástí školy tvoří 1. a 2. stupeň, školní družina a školní klub. Školu v letošním roce navštěvuje 119 žáků rozdělených do 9-ti tříd. Budova školy stojí u hlavní silnice kousek od centra města.

2. Vzdělávací program: Přehled pracovníků školy

Počet učitelů ZS	17
Počet vychovatelů ŠD a ŠK	4
Počet správních zaměstnanců	5
Počet pracovníků školy celkem	26

3. Školní družina

Školní družina je rozdělena do 3 oddělení. V současné době ji navštěvuje 69 žáků, čímž je kapacita zařízení zcela naplněna..

Školní družina je v době všech prázdnin v průběhu roku uzavřena. V této době zajišťuje péči o děti Dům dětí a mládeže Rozmarýn.

Výše úplaty za jednotlivé formy zájmového vzdělávání:

Trvale přihlášení žáci SD	zdarma
kroužky	400Kč/rok za 1 kroužek (je-li žák přihlášen do více kroužků platí 300Kč/rok za 1 kroužek)

Činnosti ve školní družině

1. Zájmové činnosti (pohybové a tělovýchovné aktivity, výtvarné činnosti, rukodělné činnosti, hudba a tanec ve školní družině, literárně dramatické činnosti, přírodovědné a vlastivědné zájmové činnosti, výpočetní technika).

2. zájmové kroužky:

- výtvarné činnosti (1.-5. třída),
- hra na flétnu (1.-5. třída),
- hry na počítači (1.-5. třída),
- výpočetní technika (1.-5. třída),
- sborový zpěv (1.-5. třída),
- florbal (1.-5. třída).

3. akce školní družiny a školního klubu:

- „Honba za pokladem"- orientace v terénu.
- Drakiáda- soutěž o nejlepšího draka.
- Návštěva dopravního hřiště.
- „Ekologie"- spolupráce s ekologickým centrem Sever.
- „Čertoviny"- diskotéka a soutěže v čertovských maskách.
- Výroba dárků z keramické hlíny.
- „Sněhohrátky"- hry na sněhu a se sněhem.
- Karneval- výroba masek.
- „Miss a missák".
- Turnaj v míčových hrách.
- Olympijské hry.
- „Minishow aneb Do-Re-Mi.
- Zdobení výrobků ke Dni matek.
- Návštěvy knihovny, galerie, muzea.
- Návštěvy velikonočních a vánočních výstav DDM Rozmarýn.

4. Školní klub

Kroužky školního klubu:

- základy žurnalistiky (6.- 9. třída),
- florbal (6.- 9. třída),
- turistický kroužek,
- vybíjená, volejbal,

- vodácký kroužek,
- konverzace v anglickém jazyce (6.- 7. třída),
- konverzace v německém jazyce (6.- 7. třída),
- konverzace v anglickém jazyce (8. třída),
- školní parlament,
- klub Evropy.

5. Školní sportovní klub

Ve škole funguje také školní sportovní klub, který vyhlašuje školní kola sportovních soutěží a má také své kroužky:

- aerobik,
- sportovní hry.

6. Prostory pro realizaci zájmového vzdělávání

Žáci této školy mají k dispozici veškeré zařízení školy pro realizaci zájmového vzdělávání.

a) Sportovní zázemí

Žáci mají k dispozici jednu středně velkou tělocvičnu a betonové hřiště v areálu školy. Docházejí na sportovní hřiště s umělým povrchem na Masarykově základní škole a škole Boženy Němcové, které mají v blízkém dosahu. Ke sportu také využívají Střelecký ostrov.

b) Školní pozemek

Součástí školního pozemku je pouze malé betonové hřiště.

c) Zázemí pro umělecké činnosti

Umělecké činnosti probíhají ve výtvarně, učebně hudební výchovy a v ostatních učebnách.

d) ICT

Škola disponuje jednou počítačovou učebnou s deseti počítači. Žáci mají přístup na internet a využívají speciálních výukových programů.

e) Studijní a relaxační prostory

Žáci mají k dispozici knihovnu se studovnou. K relaxaci slouží učebny s koberci a videem.

6. Volnočasové nabídky litoměřických základních škol mimo vyučování

V této kapitole se budu věnovat shrnutí a porovnávání informací týkajících se nabídky volnočasových aktivit základních škol mimo vyučování a informací o školách samotných. Předmětem srovnávání bude nabídka volnočasových aktivit školních družin, školních klubů a školních sportovních klubů. Veškeré údaje se vztahují ke školnímu roku 2007/08.

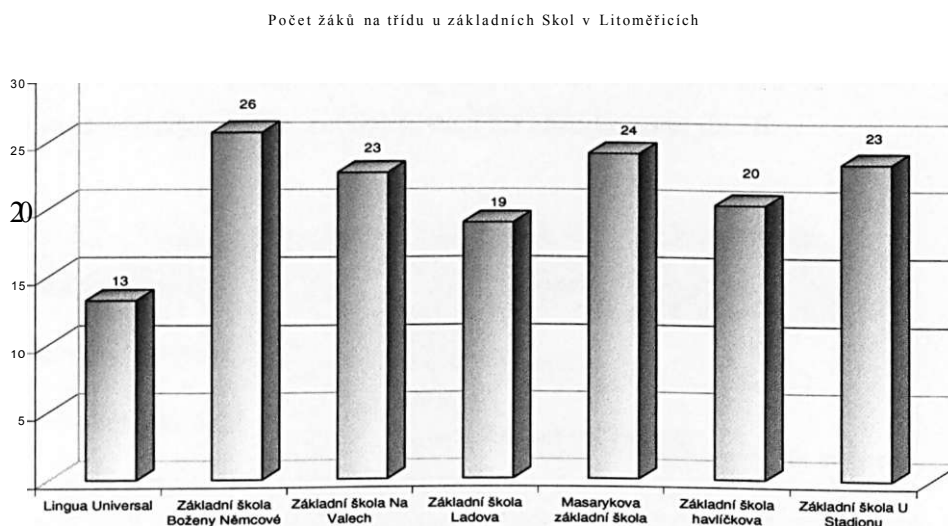
Součástí přehledu budou informace o :

- základních školách v Litoměřicích: průměrný počet žáků na třídu viz graf č. 1
struktura zaměstnanců škol viz graf č. 2, vzdělávací programy viz tabulka č. 2
sportovní zázemí viz graf č. 8, ICT zázemí viz. graf č. 9, umělecké zázemí viz
graf č. 10,
- školních družinách : viz tabulka č. 3,4 viz graf č. 3, 6, 7,
- školních a školních sportovních klubech: viz tabulka č. 4, viz graf č. 4 5 7

Následovat bude přehled zastoupení různých typů zájmových kroužků na litoměřických základních školách viz. grafy č. 11-20. Zájmové kroužky jsem rozdělila do 7 oblastí:

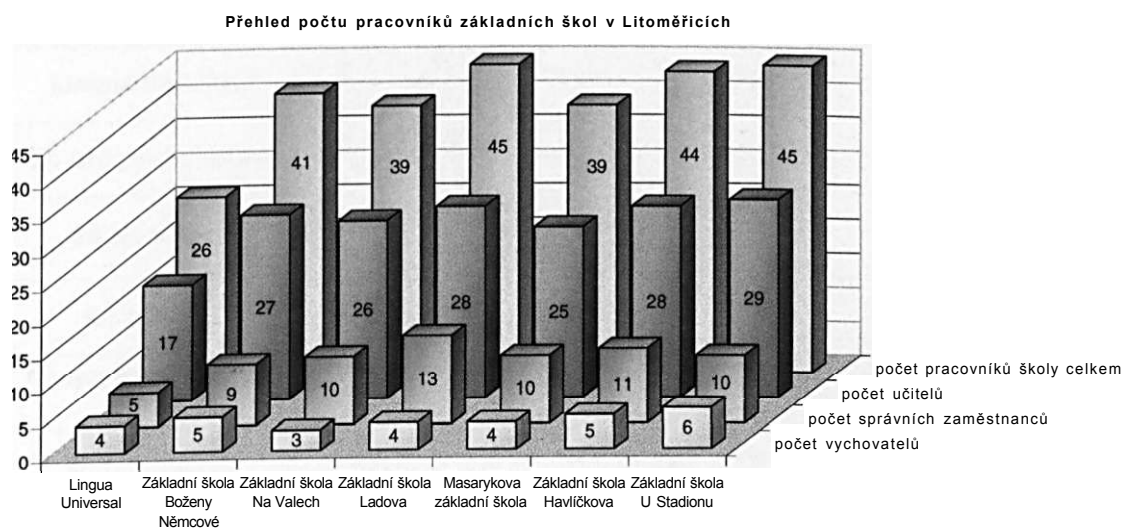
- sportovní kroužky,
- výtvarné kroužky,
- rukodělné kroužky,
- hudební kroužky,
- literární kroužky,
- počítačové kroužky,
- ostatní kroužky (veškeré kroužky, které se nevešly do výše uvedených kategorií).

Graf č.1 - Průměrný počet žáků na jednu třídu v litoměřických základních školách

Z grafu je patrné, že největší rozdíly mezi základními školami v počtu žáků na třídu nalezneme na Základní škole Boženy Němcové, kde na třídu připadá nejvíce žáků ze všech litoměřických základních škol (26 žáků) a Lingue Universal, kde je to naopak nejméně, a to 13 žáků na třídu. Ostatní základní školy se pohybují v pásmu od 19. -24. žáků na jednu třídu.

Graf č.2 - Přehled počtu pracovníků základních škol v Litoměřicích

Z výše uvedeného grafu vidíme personální zajištění základních škol. Můžeme konstatovat, že počty pedagogických pracovníků vyčleněných pro zájmové vzdělávání se na všech základních školách pohybují od 4-5 pracovníků, pouze na ZŠ Na Valech jsou pouze 3 vychovatelky a naopak na ZŠ U Stadionu je jich 6.

Tabulka č.2 - Vzdělávací programy základních škol v Litoměřicích

Základní škola	Vzdělávací program
Lingua Universal	• základní škola • rozšířená výuka jazyků
ZŠ Boženy Němcové	• základní škola • rozšířená výuka hudební výchovy
ZŠ Na Valech	• základní škola
ZŠ Ladova	• základní škola • rozšířená výuka tělesné výchovy
Masarykova základní škola	• základní škola
ZŠ Havlíčkova	• základní škola • rozšířená výuka tělesné výchovy
ZŠ U Stadionu	• základní škola • rozšířená výuka jazyků • rozšířená výuka matematiky a přírodních předmětů

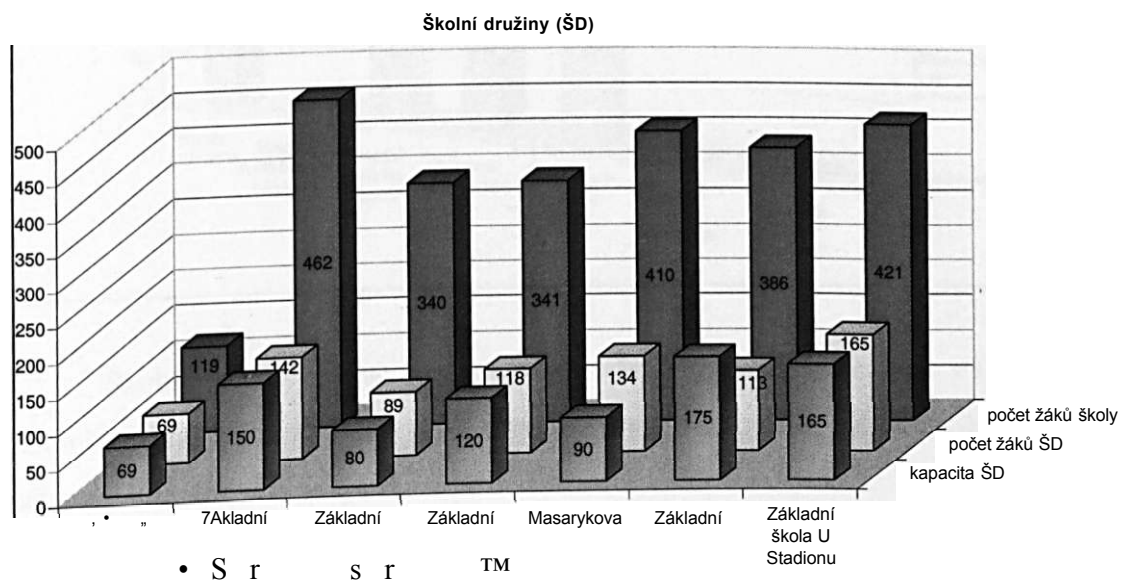
Tabulka č.3 - Informace o školních družinách

Základní škola	Provoz ŠD	Bezbariérový vstup	Péče o nadané žáky	Speciální podmínky pro žáky se speciálními potřebami
Lingua Universal	6:30- 8:00 11:30-16:00	NE	NE	NE
ZŠ Boženy Němcové	6:00- 7:40 11:40-16:30	NE	NE	NE
ZŠ Na Valech	6:00- 8:00 11:40-16:30	NE	NE	NE
ZŠ Ladova	6:00- 7:45 11:40-16:30	ANO	NE	NE
Masarykova základní škola	6:00- 8:00 11:30-16:30	NE	NE	NE
ZŠ Havlíčkova	6:00- 8:00 11:40-16:30	NE	NE	NE
ZŠ U Stadionu	6:00- 8:00 11:30-16:30	NE	NE	NE

Tabulka č.4 - Poplatky za zájmové vzdělávání

Základní škola	Poplatky ŠD		Poplatky ŠD a ŠK	
	Trvale přihlášení žáci	Ranní družina	Kroužky: trvale přihlášení žáci	Kroužky: ostatní žáci
Lingua Universal	zdarma	zdarma	400Kč/rok za 1 kroužek, 2 a více kroužků 300Kč/rok	400Kč/rok za 1 kroužek, 2 a více kroužků 300Kč/rok
ZŠ Boženy Němcové	50Kč/měsíc	neoddělují	zdarma	zdarma
ZŠ Na Valech	50Kč/měsíc	neoddělují	zdarma (pouze keramika 600Kč/rok)	25Kč/měsíc za 1kroužek
ZŠ Ladova	50Kč/měsíc	25Kč/měsíc	zdarma (pouze keramika 400Kč/rok)	zdarma (pouze keramika 400Kč/rok)
Masarykova základní škola	50Kč/měsíc	neoddělují	zdarma (pouze florbal 270Kč/rok)	zdarma (pouze florbat 270Kč/rok)
ZŠ Havlíčkova	50Kč/měsíc	neoddělují	zdarma	sportovní kroužky zdarma, ostatní kroužky 40Kč/měsíc
ZŠ U Stadionu	50Kč/měsíc	25 Kč/měsíc	zdarma	zdarma

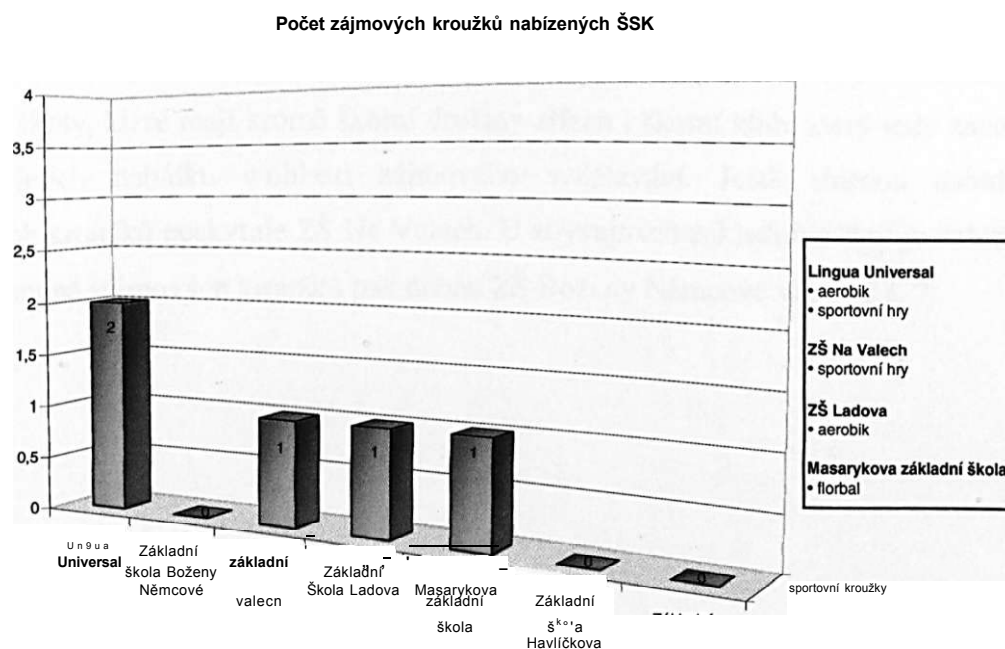
Graf č.3 - Kapacita školních družin litoměřických základních škol

Nedostatečná kapacita školních družin je častým problémem a slabým místem litoměřických základních škol. Nejhuře je na tom Masarykova ZŠ, která má v současné době uděleno výjimku na překročení kapacity prostor ŠD. ZŠ Na Valech již také překročila kapacitní limit. Lingua Universal a ZŠ U Stadionu mají kapacitu zcela naplněnou a na ZŠ Boženy Němcové a ZŠ Ladova se k jejímu naplnění rychle blíží. Nejlépe je na tom tedy Základní škola Havlíčkova, která má dostatečné prostory samostatného křídla školy pro provoz ŠD. K naplnění limitu zde zbývá 62 míst viz graf č. 3.

V další části kapitoly se budu věnovat srovnávání nabídky volnočasových aktivit školních družin, školních klubů a školních sportovních klubů.

Graf č. 4 - Počet zájmových kroužků nabízených ŠSK

Školní sportovní klub nalezneme na všech základních školách v Litoměřicích. Kromě vyhlásování školních kol soutěží ve sportu zřídil některý ŠSK sportovní zájmový kroužek viz. graf č. 4.

Co se týče školních klubů, je zastoupení na litoměřických základních školách slabší. Zřídily ho pouze tři litoměřické základní školy (ZŠ Ladova, ZŠ Havlíčkova a Lingua Universal). Školní klub na ZŠ Ladova nabízí nejvíce sportovních kroužků (za

zmínku stojí výuka tenisu a plavání). Školní klub na ZŠ Havlíčkova se více zaměřuje na výtvarné kroužky a školní klub na Lingue Universal na konverzaci v cizích jazycích viz graf č. 5.

Jak jsou na tom školní družiny litoměřických základních škol s nabídkou zájmových kroužků vidíme v grafu č. 6. Žádná z družin nenabízí zájmové kroužky ze všech vymezených zájmových oblastí. Nejlépe jsou na tom ZŠ Havlíčkova a ZŠ U Stadionu, které mají nabídku kroužků nejpestřejší. Ostatní základní školy mají nabídku kroužků o jednu zájmovou oblast chudší. Nejvíce je zastoupena nabídka sportovních kroužků. Širší nabídku najdeme ještě u výtvarných a počítačových kroužků. V ostatních zájmových oblastech je to už podstatně slabší.

Shrnutí situace

Nejvíce zájmových kroužků nabízí soukromá základní škola Lingua Universal (18 kroužků). Na druhém místě s 16-ti zájmovými kroužky je ZŠ Ladova. O jeden kroužek méně nabízí ZŠ Havlíčkova. Všimněme si, že na prvních místech se umístily základní školy, které mají kromě školní družiny zřízen i školní klub, který tedy značně rozšířil jejich nabídku v oblasti zájmového vzdělávání. Ještě slušnou nabídku zájmových kroužků poskytuje ZŠ Na Valech. U zbývajících základních škol je nabídka užší. Nejméně zájmových kroužků pak nabízí ZŠ Boženy Němcové viz graf č. 7.

Graf č. 5 - Počet zájmových kroužků nabízených školními kluby

Počet zájmových kroužků nabízených školními kluby

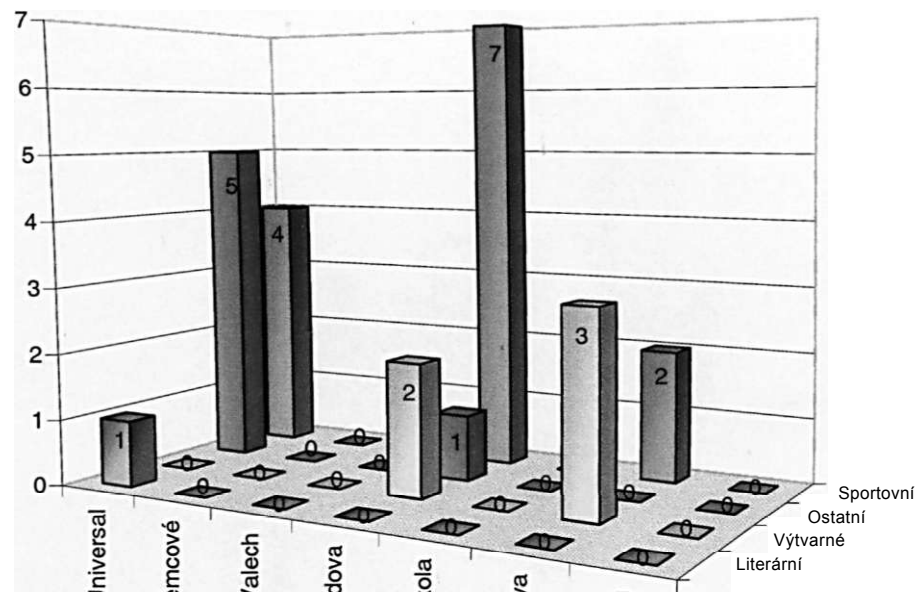
Ostatní zájmové kroužky

Lingua Universal

- konverzace v AJ I.
- konverzace v AJ II.
- konverzace v NJ
- školní parlament
- klub Evropy

ZŠ Ladova

- klubovna

Počet zájmových kroužků nabízených školními družinami

Ostatní zájmové kroužky

ZŠ Boženy Němcové

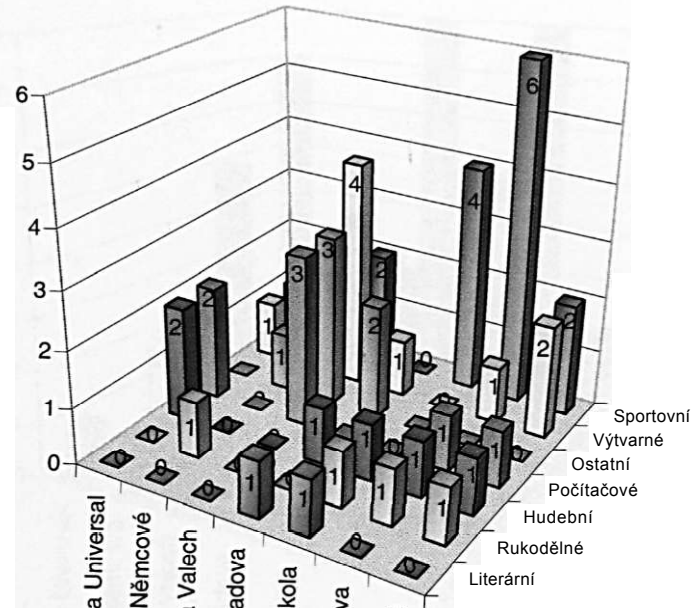
- zdravotní

ZŠ Na Valech

- vaření
- keramika pro MŠ
- keramika pro veřejnost

ZŠ Ladova

- pohybové hry pro MŠ
- počítače pro MŠ

Graf č. 7 - Celkový počet zájmových kroužků nabízených základními školami v Litoměřicích

Celkový počet zájmových kroužků nabízených základními školami v Litoměřicích

Ostatní zájmové kroužky

Lingua Universal

- konverzace v AJ I.
- konverzace v AJ II.
- konverzace v NJ
- školní parlament
- klub Evropy

ZŠ Boženy Němcové

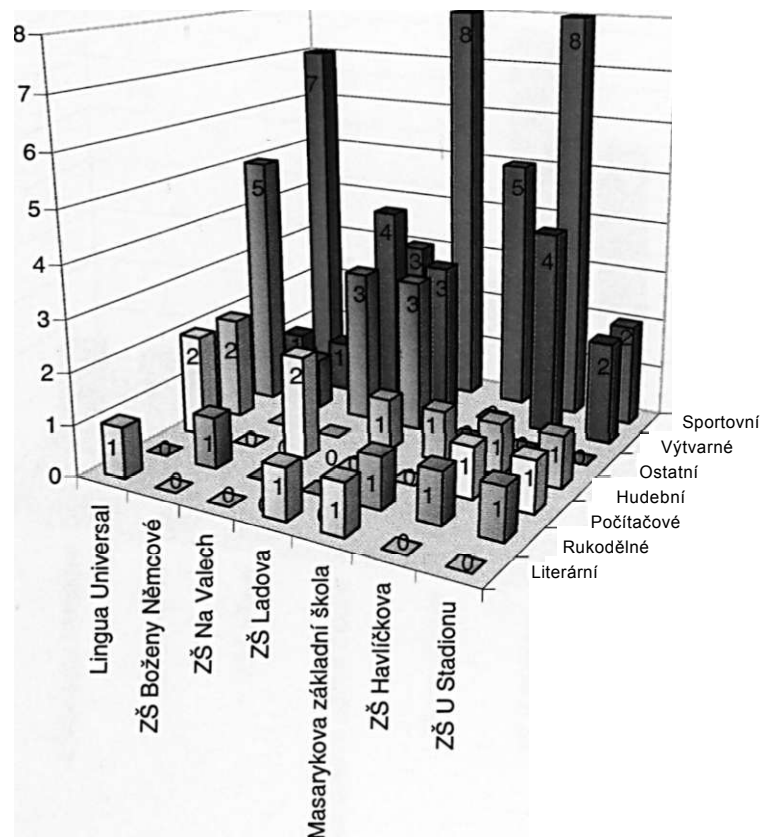
- zdravotní

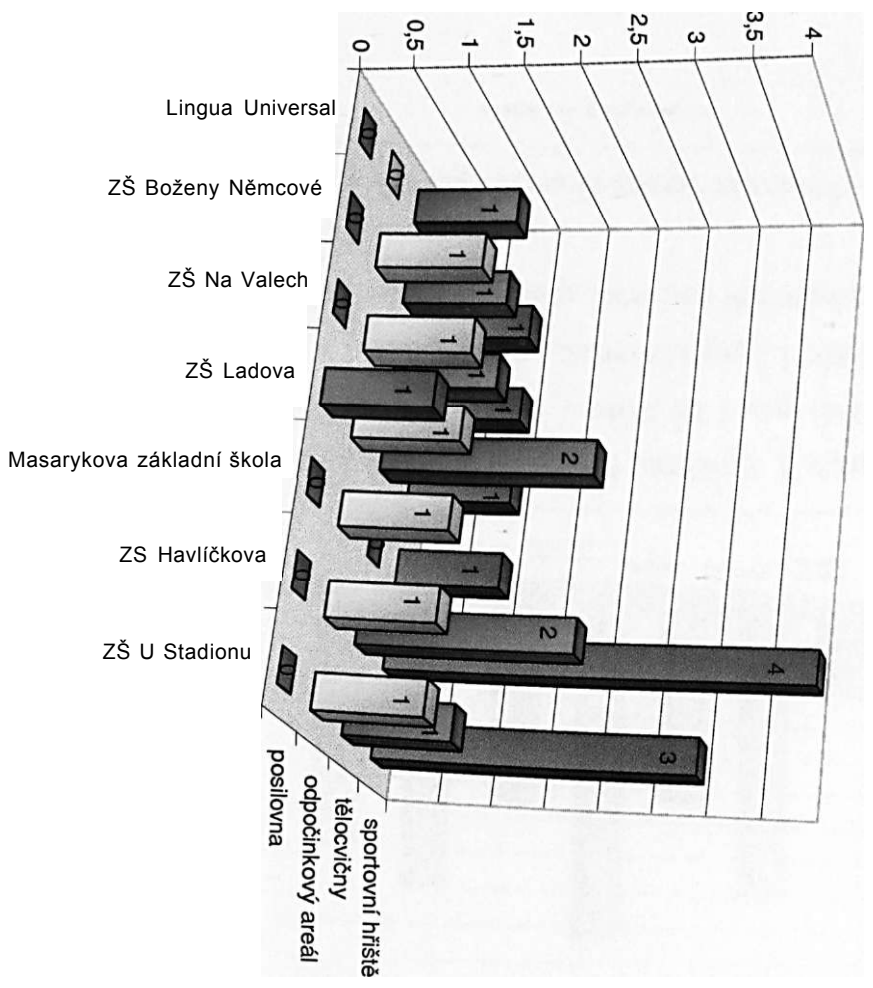
ZŠ Na Valech

- vaření
- keramika pro MŠ
- keramika pro veřejnost

ZŠ Ladova

- pohybové hry pro MŠ
- počítače pro MŠ
- klubovna

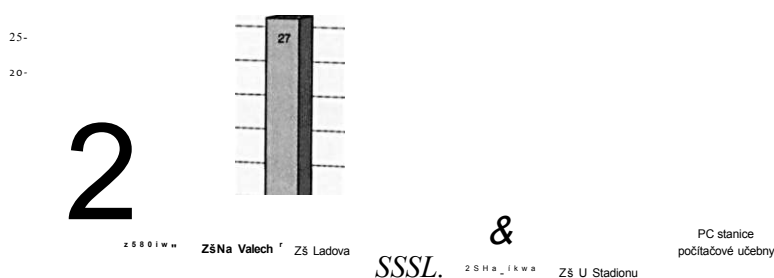

ZŠ Ladova má nejlepší podmínky pro sportování. Jako jediná škola nabízí možnost využití posilovny. Velmi dobře jsou na tom také ZŠ Havlíčkova, která má mimo jiného k dispozici 4 sportovní hřiště a ZŠ U Stadionu. Nejhůře jsou na tom ZŠ Masarykova, které zcela chybí tělocvična a Lingua Universal, která postrádá sportovní hřiště i odpočinkový areál viz graf č. 8.

Graf č. 9 - Zázemí ICT litoměřických základních škol

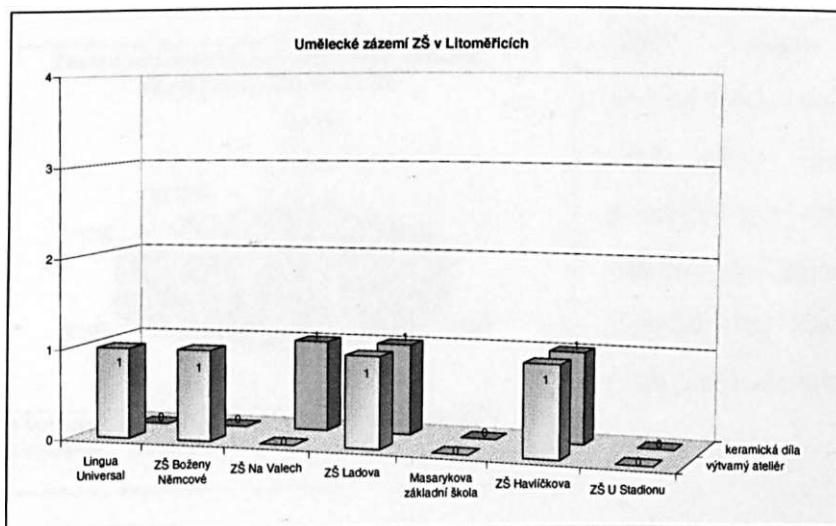
Zázemí ICT (Information and Communication Technologies) na ZŠ v Litoměřicích

Z grafu č. 9 vidíme, že nejvíce počítačů mají k dispozici žáci na ZŠ Ladova. Dobře na tom jsou i ZŠ Boženy Němcové a ZŠ Na Valech. Nejméně počítačů mají k dispozici žáci Linguy Universal.

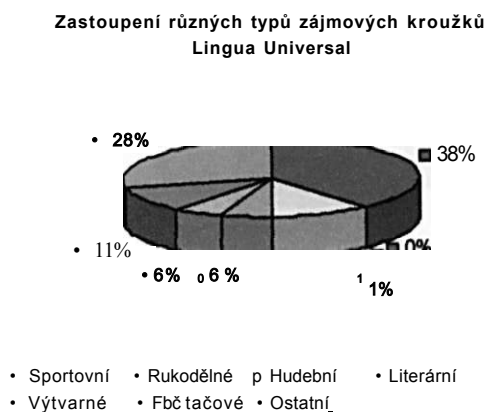
Nejkvalitnější umělecké zázemí nalezneme na ZŠ Ladova a ZŠ Havlíčkova viz graf č. 10.

Graf č. 10 - Umělecké zázemí litoměřických základních škol

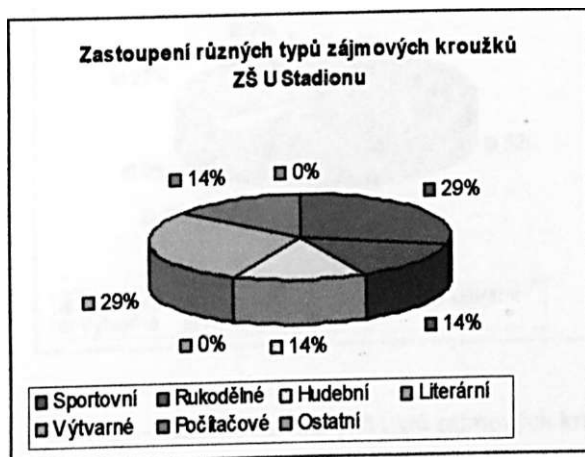
Přehled zastoupení různých typů zájmových kroužků na litoměřických základních školách

Graf č. 11 - Zastoupení různých typů zájmových kroužků Lingua Universal

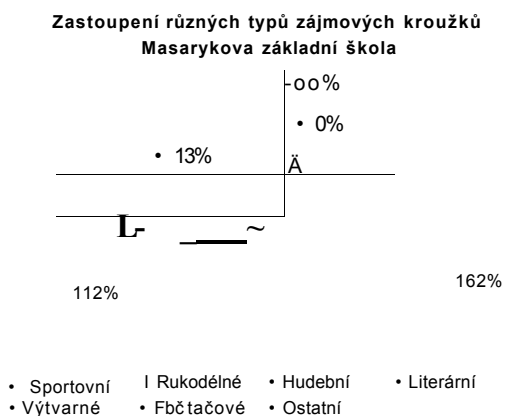
Na této soukromé základní škole jsou nejvíce zastoupeny sportovní zájmové kroužky. Mezi zajímavé nabídky z ostatních kroužků patří konverzace v německém a anglickém jazyce, školní parlament a klub Evropy. Je to jediná základní škola v Litoměřicích, která nabízí zájmové kroužky s evropskou tematikou.

Graf č. 12 - Zastoupení různých typů zájmových kroužků ZŠ U Stadionu

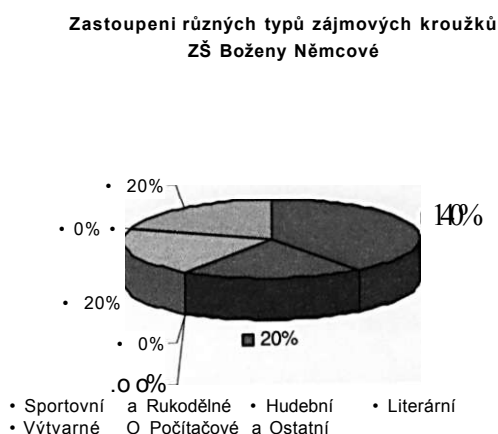
Tato základní škola nabízí nejvíce sportovních a výtvarných kroužků. Naopak literární kroužky zde nejsou zastoupeny vůbec. Za zmínku stojí kroužek plavání a florbalu.

Graf č. 13 - Zastoupení různých typů zájmových kroužků Masarykova ZŠ

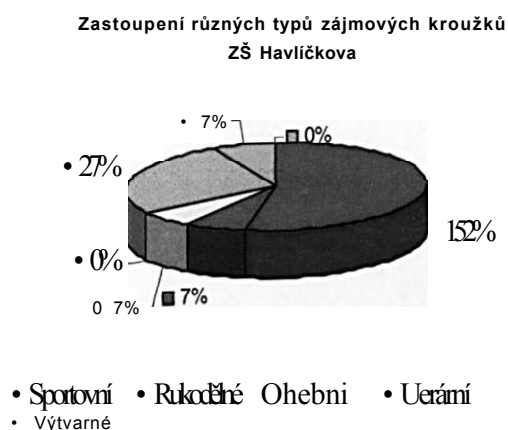
Opět vidíme nejširší nabídku sportovních kroužků. Tentokrát však zcela chybí nabídka výtvarných a počítačových kroužků. Je však nutné zmínit, že žáci mají volný přístup k počítačům. Mezi atraktivní kroužky patří plavání a aerobik.

Graf č. 14 - Zastoupení různých typů zájmových kroužků ZŠ Boženy Němcové

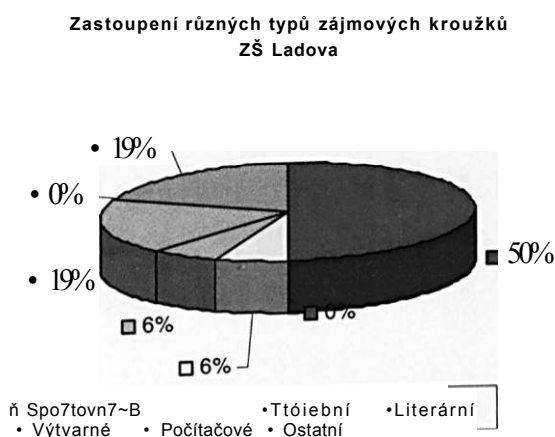
Tato škola má nejširší výběr ze sportovních kroužků. Žáci se ještě mohou přihlásit do výtvarných a rukodělných kroužků. Zcela zde pak chybí nabídka literárních, hudebních a počítačových kroužků. Za připomenutí stojí taneční a zdravotní kroužek, které na jiných školách nenajdeme.

Graf č. 15 - Zastoupení různých typů zájmových kroužků ZŠ Havlíčkova

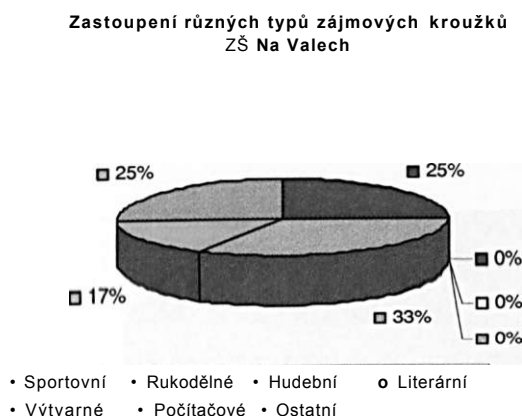
Zde také vidíme nejširší nabídku sportovních kroužků. Slušná nabídka je i v oblasti výtvarných kroužků. Nejhorší je situace s literárními kroužky, které zde zcela chybí. Mezi atraktivní kroužky patří keramika, gymnastika a minikopaná.

Graf č. 16 - Zastoupení různých typů zájmových kroužků ZŠ Ladova

I tato škola poskytuje žákům nejširší nabídku v oblasti sportu. Dále je slušná nabídka výtvarných činností. Zcela chybí kroužky rukodělné a počítačové. Žáci však mají volný přístup do počítačových učeben. Mezi populární kroužky patří výuka tenisu a keramika. Žáci také navštěvují plavecký bazén.

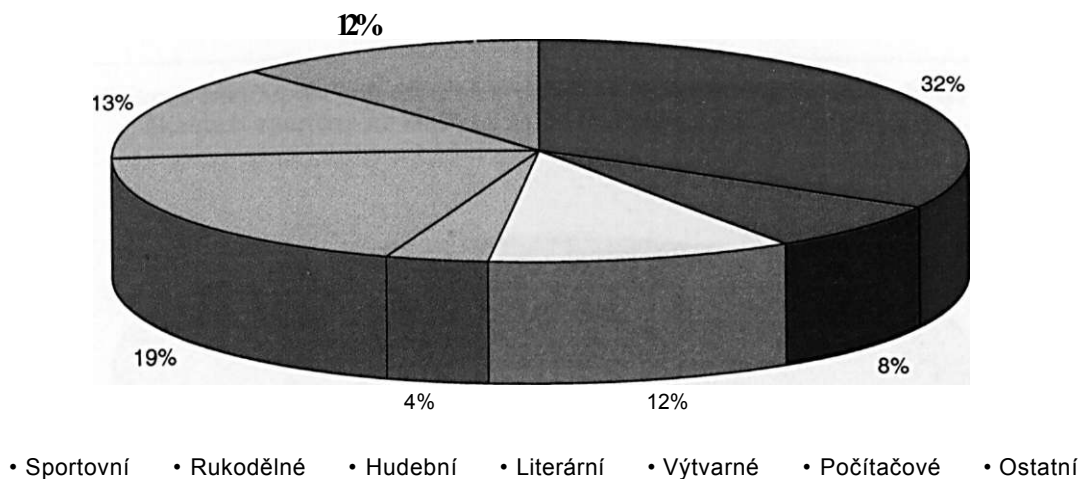
Graf č. 17 - Zastoupení různých typů zájmových kroužků ZŠ Na Valech

V této škole převládá nejširší nabídka výtvarných kroužků. Sportovní kroužky jsou až na druhém místě. Zcela zde chybí nabídka rukodělných, hudebních a literárních kroužků. Mezi atraktivní kroužky patří keramika a vaření.

Graf č. 18 - Zastoupení jednotlivých kroužků ve školních družinách v Litoměřicích

Zastoupení jednotlivých kroužků ve školních družinách v Litoměřicích

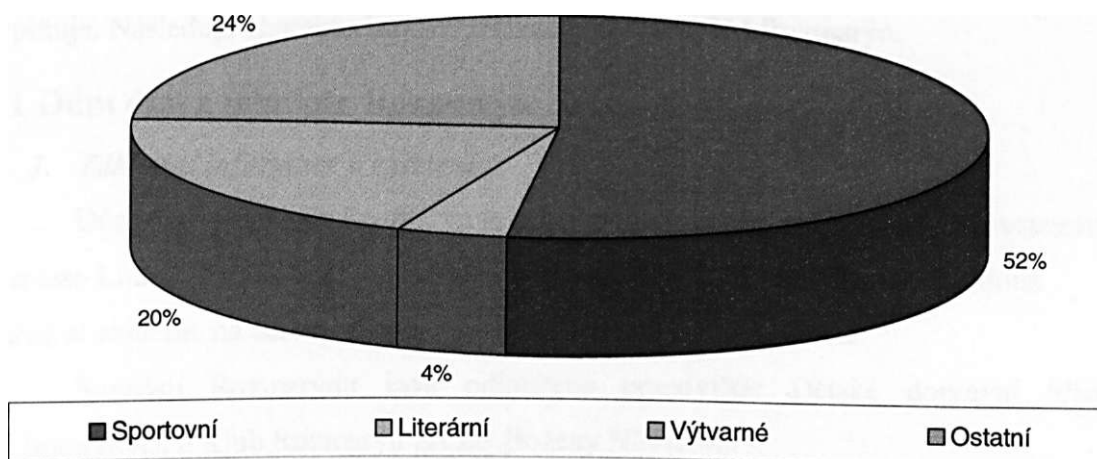

Z výše **uvedeného** grafu č. 18 vidíme nadvládu nabídky sportovních kroužků ve školních družinách. Slušná nabídka je i v oblasti výtvarných činností. Pak už je situace horší a nabídka se dosti zužuje. Nejméně kroužků v nabídce školních družin je z oblasti literární.

Trend nadvlády nabídky sportovních kroužků vidíme i u školních klubů, kde tyto kroužky tvoří nadpoloviční většinu z celkové nabídky. Z dalších oblastí jsou zde ještě zastoupeny kroužky výtvarné, literární a ostatní viz graf č. 19.

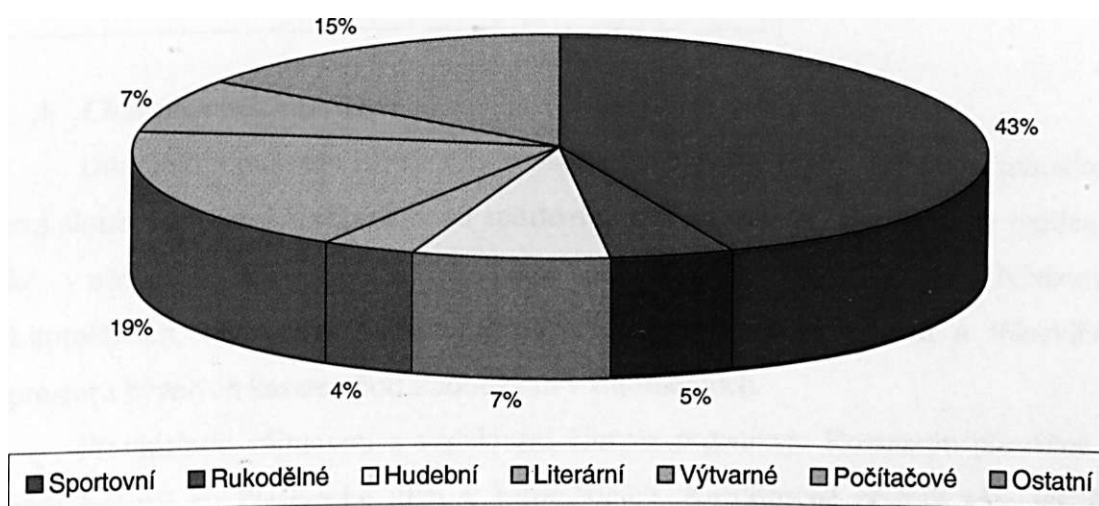
Graf č. 19 - Zastoupení jednotlivých kroužků ve školních klubech v Litoměřicích

Zastoupení jednotlivých kroužků ve školních klubech v Litoměřicích

Graf č. 20 - Celkové zastoupení jednotlivých kroužků na základních školách v Litoměřicích

Celkové zastoupení jednotlivých kroužků ve školních družinách, klubech školních sportovních klubech na litoměřických základních školách

Z grafu č. 20 je patrná jasná převaha nabídky sportovních kroužků na litoměřických základních školách. Širší nabídku nalezneme také ještě u výtvarných kroužků. Nabídka v ostatních oblastech má značné rezervy.

7. Středisko volného času v Litoměřicích

Jak už jsme se dozvěděli v předchozím textu, má středisko volného času 2 typy. V Litoměřicích je zastoupen pouze jeden tento typ a to dům dětí a mládeže. Stanice zájmových činností zde není zastoupena vůbec. Myslím si, že litoměřický Dům dětí a mládeže Rozmarýn má velmi pestrou nabídku zájmových činností a tuto mezeru hravě vyplňuje. Následuje charakteristika a přehled činností DDM Rozmarýn.

7.1 Dům dětí a mládeže Rozmarýn

/. *Základní informace o zařízení*

Dům dětí a mládeže Rozmarýn je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je město Litoměřice. Ředitelkou zařízení je v současné době paní Zuzana Bendová. Zařízení najdeme na adrese Plešivecká 1863/15, 412 01 Litoměřice.

Součástí Rozmarýnu jsou odloučená pracoviště: Dětské dopravní hřiště v Litoměřicích a Klub Rozmarýn při ZŠ Boženy Němcové.

2. *Přehled zaměstnanců DDM Rozmarýn*

Počet pedagogů volného času	9
Počet správních zaměstnanců	5
Počet zaměstnanců celkem	14
Externí pracovníci	cca 30 ročně

3. *Charakteristika zařízení*

Dům dětí a mládeže Rozmarýn je objekt panelového typu s přílehlou zahradou, která slouží ke hrám i k rekreačnímu sportování dětí a mládeže. Své aktivity realizuje také v učebnách, klubovně a tělocvičně na Základní škole Boženy Němcové v Litoměřicích, tělocvičně Základní školy Na Valech v Litoměřicích a tělocvičně v prostoru bývalých kasáren pod Radobýlem v Litoměřicích.

Pravidelnou zájmovou a vzdělávací činnost organizuje Rozmarýn převážně v hlavní budově na Plešivecké ulici v Litoměřicích. Každoročně otvírají více jak 60 zájmových útvarů a kurzů různých oborů (tělovýchovný, estetický, technický i přírodovědný). Programovou nabídku připravují s ohledem na proměnlivost dětských zájmů, poptávku veřejnosti a módní trendy. Činnost zahajují v září, zájemci se však

mohou hlásit v průběhu celého školního roku. V zájmových kroužcích a kurzech nachází každoročně svůj zájem cca 1000 účastníků různého věku i schopností.

Převážně o víkendech organizuje Rozmarýn příležitostné akce: např. Strašidelné sklepení, Hallowenské putování, vánoční a velikonoční výstavu, Pálení čarodějnic, Běh Terryho Foxe, Den dětí, výtvarné a rukodělné semináře.

Na Dětském dopravním hřišti v Jiráskových sadech připravují ve spolupráci se Zdravým Městem Litoměřice v rámci Národních dnů zdraví akce pro děti, mládež a veřejnost.

V době všech školních prázdnin pořádá Rozmarýn tábory (příměstské, výjezdové) a soustředění sportovních oddílů. Pro rodiny s dětmi otevírá v dopoledních hodinách Mateřské centrum. Vytváří nabídku spontánních aktivit pro neorganizovanou mládež, děti i dospělé - otevřené provozy, klubovna, atd.

V oblasti služeb pro školy a školská zařízení organizuje Rozmarýn okresní soutěže a olympiády vyhlášené MŠMT, na Dětském dopravním hřišti učí žáky 4. tříd ZŠ dopravní výchovu. V oblasti prevence sociálně patologických jevů připravuje nabídku přednášek a besed ve spolupráci s lektory, otevírá linku důvěry a poradenské centrum pro dospělé.

4. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Všichni uchazeči o zájmové vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami mají možnost se jej účastnit a jsou plně integrováni do všech forem činností, pokud obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem. Pro klienty na vozíčkách **není bezbariérový přístup** do budovy DDM Rozmarýn. DDM **Rozmarýn** spolupracuje s Městem Litoměřice a společně organizují akce pro děti žijící v rodinách se sociálním znevýhodněním.

5. Činnosti nabízené DDM Rozmarýn

Posláním DDM je motivovat, podporovat a vést děti, mládež a dospělé k rozvoji osobnosti smysluplným využitím volného času širokou nabídkou aktivit v bezpečném prostředí, s profesionálním zázemím. Dům dětí a mládeže Rozmarýn je otevřeným zařízením pro děti, žáky, studenty a dospělé občany se zaměřením na zájmové

vzdělávání. Organizace je členěna do 6-ti oddělení, která se specializují na jednotlivé formy a obsahy zájmového vzdělávání a na provoz zařízení. A jsou to:

- Oddělení mládeže
- Oddělení předškolní výchovy
- Oddělení přírodovědy
- Oddělení tělovýchovy a sportu
- Oddělení techniky
- Oddělení estetické výchovy a propagace
- Oddělení dopravní výchovy

Oddělení mládeže

Činnost oddělení je zaměřena na prevenci sociálně patologických jevů dětí a mládeže. Zahrnuje nabídku besed pro školy a školská zařízení ve spolupráci s odbornými lektory. Vytváří podmínky pro činnost linky důvěry i jazykových kurzů. Přímo zajišťuje ranní a odpolední spontánní činnost dětí v klubovně Základní školy Boženy Němcové v Litoměřicích. Organizuje akce pro děti a mládež města a okolí (vinobraní, dny otevřených dveří, běh Terryho Foxe, pálení čarodějnic).

Spolupracuje s Oblastním spolkem Českého červeného kříže Litoměřice, Asociací sport pro všechny, Dětským zastupitelstvem Litoměřic, ALFA MEDIKA Domem křesťanské pomoci Betel, volnočasovým centrem Alfa, Ligou proti rakovině Viktoria Litoměřice, Knihovnou K.H. Máchy Litoměřice, Úřadem práce, školami a školskými zařízeními města, odborem sociálních věcí Města Litoměřic, CHKO Českým Středohořím, Městským kulturním zařízením.

Oddělení předškolní výchovy

Jednou z mnoha aktivit Domu dětí a mládeže Rozmarýn je soustředěná péče o předškolní děti

již od věku batolat pod názvem Rozmarýnek. Cílem je připravit děti pro vstup do mateřské školy. Péče na tomto oddělení je věnována i těhotným ženám a maminkám na mateřské dovolené.

Spolupracuje s Centrem pro rodinu, s odborem sociálních věcí MÚ v Litoměřicích.

Oddělení přírodovědy:

Oddělení přírodovědy vytvořilo roční plán environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty dětí a mládeže DDM Rozmarýn. Obecným programem je péče a ochrana životního prostředí, sběr a třídění odpadů v DDM, sběr přírodnin pro záchranou stanici zvířat. Pořádá přírodovědné besedy, organizuje přírodovědné výlety a vycházky, pořádá celosvětový Den Země, pečuje o koutek živé přírody v DDM. Pracovnice oddělení organizuje okresní soutěže a olympiády vyhlašované MŠMT.

Spolupracuje s pobočkou CHKO Litoměřice, Kamennou stájí Čeraniště, Policií ČR, ekologickým střediskem Sever, organizací Mladý ochránce přírody, záchranou stanicí handicapovaných zvířat Falco Dolní Týnec, Asociací školních sportovních klubů v Litoměřicích, školami a školskými zařízeními regionu.

Oddělení tělovýchovy a sportu:

Oblast tělovýchovy je pro děti a mládež přitažlivá a ze zdravotního hlediska potřebná. DDM Rozmarýn nabízí pohybové aktivity dětem od 3 let, mládeži i dospělým. Poptávka veřejnosti po sportovní a pohybové činnosti převyšuje nabídku Rozmarýnu. Problém je v nedostatečném materiálním zázemí, kdy DDM vlastní pouze malou tělocvičnu s nedostatečnou kapacitou. Řešením je pronájem prostorů v ostatních školských zařízeních ve městě. I přesto DDM Rozmarýn není schopen zabezpečit členům pohybových a sportovních aktivit, kteří reprezentují zařízení i město, odpovídající podmínky k jejich sportování a tréninkům v plné výši.

Spolupracuje s jezdeckou stájí Zababeč, s Výstavištěm Zahrady Čech, SPORTEM Malý Terežín, Ekologickým sdružením Sever, Pečovatelským domem Sv. Zdislavy, s taneční skupinou Čarodějky Praha, s Obecním úřadem v Žitnicích, s ústavu ÚSP v ústeckém kraji, Peugeot salómem Teplice.

Oddělení techniky:

Činnosti na tomto oddělení napomáhají zdokonalovat manuální dovednosti, obohacují vědomosti o technické poznatky, umožňují aplikaci těchto poznatků v praxi.

Nabízené činnosti v oblasti techniky prohlubují zájem o tvořivou práci, rozvíjejí technické myšlení i představivost a přispívají k profesní orientaci dětí a mládeže. Pracovnice oddělení organizuje okresní soutěže a olympiády vyhlašované MŠMT.

Spolupracuje se ZŠ v Litoměřicích, ZUŠ Litoměřice, ASŠK, Atletickým stadionem v Lovosicích, Krajským úřadem v Ústí nad Labem, Vlastivědným muzeem Litoměřice, Českým červeným křížem v Litoměřicích, Českou pojišťovnou, BESIPEM, SPŠ Chemickou školou v Lovosicích.

Oddělení estetické výchovy a propagace:

Cílem všech výtvarných aktivit je vytvářet u dětí estetické vnímání, rozvíjet estetický vkus, fantazii, tvořivost, představivost. Vytváří estetické a podnětné prostředí pro veškerou činnost zařízení. Kromě pravidelných aktivit organizuje toto oddělení cyklus výtvarných seminářů pro mládež i dospělé. Je vyhlašovatelem výtvarných soutěží celého regionu. Realizuje tradiční výstavy pro školy a školská zařízení. Organizačně zajišťuje tradiční akci ke svátku dětí ve městě. Zajišťuje propagaci a výzdobu celého zařízení. Je pověřeno vedením kroniky.

Spolupracuje se Severočeskou galerií výtvarného umění Litoměřice, Domem křesťanské pomoci Betel, volnočasovým centrem Alfa, příspěvkovou organizací knihovna K.H. Máchy, Mateřským centrem Klubíčko, Dětským parlamentem, klubem lidové tvorby Praha, se školami a školskými zařízeními regionu, odborem školství, kultury a sportu Města Litoměřice, kinem Máj.

Oddělení dopravní výchovy:

Činnost oddělení je zaměřena na prevenci úrazovosti dětí v dopravě a to zejména věkové skupiny dětí od 5 do 15 let. Cílem bezpečnostních akcí, výukového programu i spontánních aktivit organizovaných na dětském dopravním hřišti v Jiráskových sadech je bezpečné chování dětí v silničním provozu, předvídání rizika, správné vyhodnocování situace a vhodné jednání, získání a utváření návyků do budoucna.

Aktivity jsou zaměřeny na děti z Litoměřic. Výukový program pro 4. třídy pak ve velké míře využívají též ostatní základní školy spádové oblasti okresu. Program je koncipován jako kurz pro začínající cyklisty rozložený do tří částí. Jeho součástí je teoretická výuka i praktický výcvik základních pravidel bezpečného chování dětí v silničním provozu.

Spolupracuje s Českým červeným křížem, Policií ČR, Zdravotnickou přepravní firmou, Městskou policií, firmou Akademos.

1. Pravidelná zájmová činnost (ve školním roce 2007/2008)

Zájmové útvary a kurzy a poplatky na školní rok:

Zájmový útvar	Poplatek na školní rok	Zájmový útvar	Poplatek na školní rok
Keramika děti (4- 8 let)	800 Kč	Míčové hry	350 Kč
Keramika děti (9-18 let)	1.100 Kč	Moderní tanec	500 Kč
Výtvarný ateliér	650 Kč	Mažoretky	700 Kč
Ruční práce	500 Kč	Judo	250 Kč
Klub Kreativ dospělí	500 Kč	Doučování	400 Kč
Papírové stříhání pro předškolní děti	400 Kč	Pohybová výchova pro předškolní děti	350 Kč
Kytara	500 Kč	Vaření	400 Kč
Aerobik	700 Kč	Anglický, německý jazyk	500 Kč
Flétna	650 Kč	Minikáry	350 Kč
Základy gymnastiky a skoků na trampolíně	600 Kč	Clogging- americký step	300 Kč
Šikulka- pro předškoláky	400 Kč	Sportovně orientační běh	350 Kč
Florbal	1.200 Kč	Psaní na stroji	400 Kč
Herpetologický	350 Kč	Jezdecký oddíl	800 Kč
Funk tanec	500 Kč	Paletka děti od 6-ti let	450 Kč
Rybářský	350 Kč	Clogging pokročilí	500 Kč
Jak zkrotit počítač- kurz pro dospělé	100 Kč	Myška- počítač pro předškoláky	400 Kč
Sběratelské a karetní hry- Magic	300 Kč	Pohybové hry pro předškolní děti	350 Kč
Clogging- step	300 Kč	Klub dobré ráno	0Kč
Hrátky se zvířátky	350 Kč	Klub pro nadané děti	300 Kč
Míčové hry	300 Kč	Digitální fotografie	500 Kč

Dětská televize	500 Kč	Pískánky- flétna	650 Kč
Železniční modelář	800 Kč	Papírový modelář	450 Kč
Hry na počítači	10Kč/ 1 hodinu		

2. Příležitostné aktivity:

Oddělení mládeže

Oddělení předškolní výchovy

~~Mateřské centrum~~ Školka plná zábavy: Šikovné prstíčky, hrátky s barvičkou podzimníčci, cvičení s plyšáky, keramické kouzlení, pohádková neděle pro nejmenší **příroda maluje, pečení perníčků**, vánoční dýchánek **pro** rodiče s dětmi, Mikulášská nadílka a divadelní představení, předvánoční malování, dopoledne pro šikulky, radost a zábava při hře, zimní malování štětcem a barvičkou, cvičení s kostičkami, dopoledne s písničkou, šikovné ručičky, štafetové cvičení, zpívánky, velikonoční čarování tanečky, cvičení zajíček v své jamce, májové malování, výroba dárku k svátku matek veselá notička, soutěže, opékání vuřtů, hry na zahradě.

Zdravotní cvičení, masáže, poradenství v Mateřském centru.

Divadelní představení pro děti a rodiče.

Oddělení přírodovědy

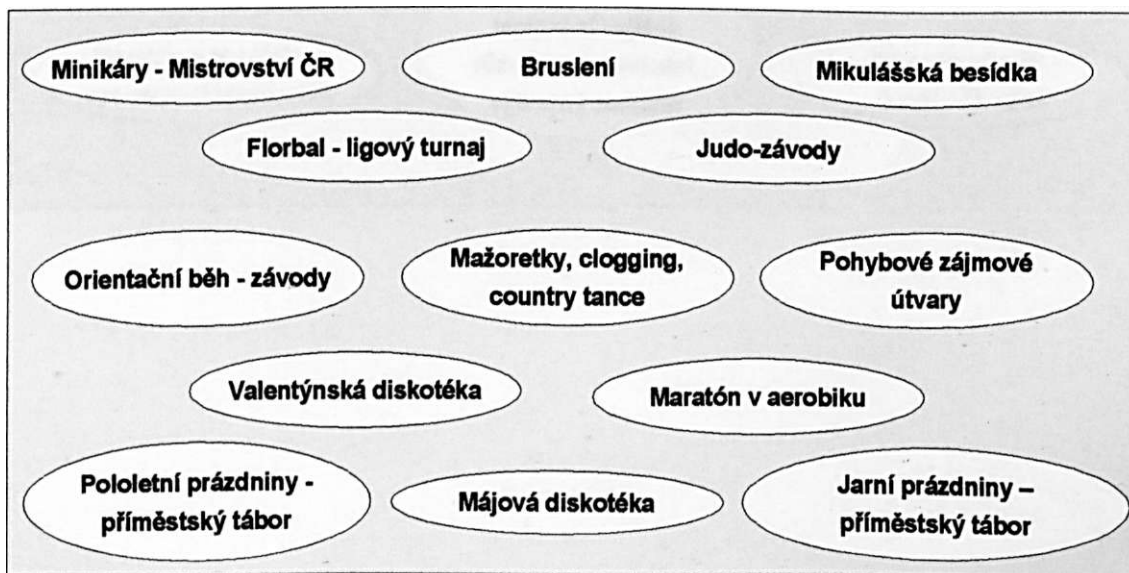
Jezdectví- brigáda u koní, podzimní prázdniny u koní, jízdy na koních na Ranči v Třebušíně, výlet na koních, Mikulášské ježdění, vánoční prázdniny u koní, Masopust, jarní prázdniny u koní, výlet do hřebčína, víkend u koní, jezdecké závody, velikonoční pobyt u koní.

Rybáři- výlov rybníka, rybářské závody Zlatá udice.

Herpetolog- výlet do přírody, víkendové soustředění, soutěž v poznávání plazů a obojživelníků, vánoční nadílka pro zvířátka, návštěva terária hadů a obojživelníků, výměnná burza, beseda s pracovníkem CHKO, zimní přikrmování zvěře, pomoc při jarním tahu žab, víkendové soustředění „Hledání ztracené přírody“, soutěž v teraristických dovednostech a znalostech, výlet do záchrané stanice Falco, pomoc stanici pro handicapovaná zvířata Falco.

/	BUBUŠOU- dětský	(	Sobotní rukopróky	(	Sobotní rukopróky	N,
V	karneval	/	(ruční práce)	)	V (vánoční dýchánek)	J
/	Besedy vo spolupráci	/	Přírodovědné turistický	/	Vánoční strom pro	\
í	s ekologickým centrem	j	ř výlet- po stopách K. H.	J	(zvířátka (přírodovědně	j
	sever pro žáky ZŠ.....y	\	Máchy	/	V. turistický výlet)	

Oddělení tělovýchovy a sportu

Oddělení techniky

/ Hrátky s počítačem, V. počítačový turnaj y	Kurz pro děti, mládež, dospělé ^ - digitální fotogalerie J
/ ^ Přírodovědně turistický ^ x V ^ výlet ^) \	Příprava tanečního vystoupení) ^ PC kurz pro ^ dospělé ^)
- Magie - turnaj sběratelských / karetních her, vánoční turnaj \ \\ sběratelských a karetních her - J 1 \\ Magie a Pán prstenů \	/ Železniční modelář - Veletrh Model \ hobby 2007, prezentace železnice, \ výlet do Železničního muzea v / Zubnicích /

Oddělení estetické výchovy a propagace

Oddělení dopravní výchovy

3. Spontánní aktivity:

{ DDM Rozmarýn - zahrada z7) (Výtvarná soutěž „Málujeme pro radost“ }	t' Dětské dopravní hřiště v \ Jiráskových sadech J
/"Učebna počítače: Hrátky ^ t' Týdenní hry pro „Chytré s počítačem a internet y \ hlavičky“, křížovka o ceny /	/^vědomostní soutěže: (zpestření pro děti ze) ^zájmových útvarů ^

4. Klubová činnost:

- klubovna DDM Rozmarýn na ZŠ Boženy Němcové v Litoměřicích (ranní i odpolední provoz),
- klub nadaných dětí na ZŠ B. Němcové v Litoměřicích,
- klub Kreatin pro dospělé,
- klub Kreatin pro nácitilé.

5. Cyklické akce:

- a) mateřské centrum: pro rodiče s dětmi,
- b) cvičení těhotných žen,
- c) cvičení po porodu,
- d) zábavné dopoledne pro předškolní děti,
- e) cvičení žen,
- f) jóga.

6. Rukodělné a výtvarné semináře pro veřejnost, MŠ, ZŠ, SŠ, DM, školní družiny:

- drátkování
- malování na hedvábí
- malování na sklo: vitráže
- pletení z pedigu
- aranžování
- ubrousková technika
- batika
- filcování z ovčí vlny
- svíčky: stáčené, gelové
- tisk na tričko
- keramika

7. Příměstské tábory konané v době školních prázdnin:

Příměstské tábory se konají v době podzimních, pololetních, velikonočních, jarních a letních prázdnin. Program je zaměřen na pobyt v přírodě (za nepříznivého počasí probíhá program v budově DDM a plavání v krytém bazénu).

8. Služby školám a školským zařízením:

- a) okresní soutěže a olympiády vyhlašované MŠMT, sportovní soutěže a olympiády ve spolupráci s asociací školských a sportovních klubů,
- b) dopravní výchova pro žáky 4. tříd základních škol v Litoměřicích,
- c) besedy v oblasti prevence negativních jevů ve společnosti (témata: sexuální výchova, listina lidských práv, otázky z oblasti sociálních věcí, bezpečnost dětí ve společnosti, životní prostředí).

9. Služby veřejnosti:

- a) linka důvěry a poradenská služba pro veřejnost,
- b) osobní kontakt,
- c) internet- www.ddmrozmaryn.cz.

8. Závěr

Současná společnost skýtá pro děti mnohá nebezpečí a „volný čas“ je jednou z oblastí v tomto ohledu nejvíce diskutovanou. Otázka, jak nejlépe a plnohodnotně volný čas dětí a mládeže uspořádat, je velmi důležitým úkolem stojícím nejen před rodiči, ale také před pedagogickými pracovníky.

V dnešní době, kdy rodiče mají na své potomky stále méně času, je právě škola významným činitelem při formování dětské osobnosti. Školní družiny a školní kluby základních škol pak poskytují pedagogům značný prostor pro jejich nenásilné působení právě na pozitivní rozvoj dětí. Ty se zde setkávají s nabídkou různorodých zájmových činností a samy se jich účastní. Učí se tak poznávat samy sebe, odhalují své touhy a cíle, rozvíjejí svůj talent. Pro každého člověka je velmi důležité mít v životě alespoň jeden hluboký zájem a škola může významně přispět k jeho objevení.

V diplomové práci jsem se zaměřila na zmapování, rozbor a srovnávání nabídky činností základních škol mimo vyučování. Výsledky mé práce budou využity městem Litoměřice viz „Vyjádření města Litoměřic k diplomové práci Markéty Chlupáčové“ jako podklad ke zpracování internetové prezentace základních škol, čímž přispějí ke zkvalitnění nabídky činností základních škol mimo vyučování v Litoměřicích a to především pomocí zveřejnění jejich nabídky na městském portálu. Mnou stanovené cíle tak považuji za splněné.

Výsledky studie potvrdily předpoklad, že základní školy, které zřídily kromě školní družiny i školní klub, nabízí žákům širší výběr v oblasti nabídky mimoškolních aktivit. Významným činitelem ovlivňujícím nabídku škol bylo také jejich materiální zázemí. Mnohde by byl zájem o zřízení dalších zájmových kroužků, ale právě nedostatečné materiální zázemí to v současné době nedovolilo. U některých základních škol jsou značné rezervy v rozsahu nabídky zájmových kroužků. Tuto mezeru však výrazně vyplňuje Dům dětí a mládeže, který nabízí velké množství zájmových kroužků z různých oblastí a zastupuje školní družiny mnohých základních škol v době prázdnin. DDM také zřídil otevřený školní klub při jedné ze základních škol, který slouží nejen žákům školy, ale i ostatním zájemcům. Nabídka zájmových kroužků je tak v Litoměřicích dostatečně zastoupena a každý má možnost nalézt si to své.

Pro každé město je velmi důležité věnovat zvýšenou pozornost péči o volný čas dětí a mládeže a zajistit pro ně dostatečně pestrou a atraktivní nabídku zájmových činností, neboť děti jsou naší budoucností a o tu je třeba pečovat. Z provedené analýzy je zřejmé, že děti v Litoměřicích a okolí mají z čeho vybírat. Lze předpokládat, že tato nabídka funguje i jako účinný prostředek boje proti sociálně patologickým jevům dětí a mládeže. Prevence je vždy účinnější a levnější než převýchova a v Litoměřicích to mají jistě na paměti. A samotným příkladem je i úsilí města Litoměřic, které jde neoddělitelně ruku v ruce s rozvojem moderních technologií, o integraci pedagogické sféry s internetovou platformou, jenž prevenci sociálně patologických jevů dětí a mládeže ještě více podpoří.

Vyjádření města Litoměřic k diplomové práci Markéty Chlupáčové

MĚSTSKÝ ÚŘAD LITOMĚŘICE

Mírové náměstí 15/7, PSČ 412 01

Odbor školství, kultury , sportu a památkové péče

miroslava.najmanova@litomerice.cz

Tato diplomová práce bude přínosem především pro pracovníky odboru ŠkaS jako poklad ke zpracování internetové prezentace litoměřických základních škol.

Dále přispěje k zpřehlednění nabídky mimoškolních činností základních škol v Litoměřicích a ve formě internetové prezentace bude sloužit převážně veřejnosti z řad rodičů, kteří tento souhrn nabídky volnočasových aktivit základních škol jistě ocení.

MĚSTSKÝ ÚŘAD

Mírové náměstí 15/7
412 01 Litoměřice

- 2 -

7

V Litoměřicích dne 13.3.2008

Bc. Miroslava Najmanová
vedoucí odboru ŠKSaPP

9. Seznam literatury

- DVOŘÁKOVÁ, H. *Cvičíme a hrajeme si*. Olomouc: Hanex, 1995. ISBN 80-85783-07-X.
- DYTRTOVÁ, R. ; VODÁKOVÁ, J. *Praktické činnosti I*. Praha: UK, 1999. ISBN 80-86039-89-7.
- HÁJEK, B. a kol. *Jak vytvořit vzdělávací program pro školní družiny*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-233-1.
- HÁJEK, B. ; HOFBAUER, B. ; PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*. Praha: Univerzita Karlova, 2003. ISBN 80-7290-128-1.
- HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
- HONZÍKOVÁ, J. ; MICHÁLKOVÁ, L. ; VODÁKOVÁ, J. *Praktické činnosti II*. Praha: UK, 2000. ISBN 80-7290-003-X.
- JURKOVIČ, P. *Hudební nástroj ve škole*. Praha, Muzikservis, 1996
- KLAPILOVÁ, S. *Vybrané kapitoly ze sociální pedagogiky*. Olomouc: Vydavatelství UP 1996.
- KOCIÁNOVÁ, L. a kol. *Praktické činnosti pro 1-5. ročník TĚ*. Praha: Fortuna, 1997.
- MACEK, M. ; HEŘMANOVÁ, J. *Metodika pro podporu tvorby ŠVP ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání*. NIDM, Praha, 2007. ISBN 978-80-86784-03-8.
- MACEK, M ; TUČEK, J. *Školská zařízení pro zájmové vzdělávání 3. Soubor metodických textů k činnosti středisek pro volný čas dětí a mládeže, školních klubů a školních družin*. Odbor pro mládež MŠMT, 2003.
- MACHKOVÁ, E. *Metodika dramatické výchovy*. Praha: IPOS, 1993. ISBN 80-7068-041-5
- MATOUŠEK, O. *Práce s rizikovou mládeží: projekt LATA a další alternativy věznění mládeže*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-064-2.
- NĚMEC, J. a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 2002. ISBN 80-7315-012-3.
- OPASCHOWSKI, H.W. *Pedagogik der Freizeit. Grundlegungen für Wissenschaft und Praxi*. Bad Heilbronn, 1976, s.195

- PÁVKOVA, J. ; HÁJEK, B. adl. *Školní družina*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-268-3.
- PÁVKOVÁ, J.a kol. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-569-5.
- SZABOVA, M. *Cvičení pro rozvoj psychomotoriky (Stimulační hry a cvičení pro děti od 3 do 10 let)*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-276-9
- SPOUSTA, V. *Teoretické základy výchovy ve volném čase*. Brno: MU, 1997. ISBN 80-210-1007-X.
- SPOUSTA, V. *Kapitoly z pedagogiky volného času*. Brno: MU, 1998. ISBN 80-210-1274-9.
- VÁŽANSKÝ, M. ; Smékal, V. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: PAIDO, 1995. ISBN 80-901737-9-9.
- VAZANSKY, M. *Volný čas a pedagogika zážitku*. Brno: Masarykova univerzita, 1994. ISBN 80-210-0428-2.
- VIEHOFFOVÁ, H. ; RENYSOVÁ, E. *Jak s dětmi trávit volný čas*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-412-5.
- WINKLER, J. ; PETRUSEK, M. *Velký sociologický slovník*. Karolinum, Praha, 1997. ISBN 80-7184-164-1.

Zákony a vyhlášky

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání

Internetové zdroje

[www. icm.uh/str/volny cas](http://www.icm.uh/str/volny_cas) (6.2.2008)

www.mesta.obce.cz (6.2.2008)

www.skolanavalech.cz (12.2.2008)

www.skolabn.cz (13.2.2008)

www.ustadionu.cz (13.2.2008)

www.zshavlickovaltm.cz (16.2.2008)

www.zsladovaltm.cz (17.2.2008)

www.masarykovazs.eu (18.2.2008)

www.lingua.litomerice.indos.cz (18.2.

www.ddmrozmaryn.cz (20.2.2008)

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č.1 - Přehled základních škol v Litoměřicích.....	35
Tabulka č.2 - Vzdělávací programy základních škol v Litoměřicích.....	64
Tabulka č.3 - Informace o školních družinách.....	64
Tabulka č.4 - Poplatky za zájmové vzdělávání.....	65
Graf č.1 - Průměrný počet žáků na jednu třídu v litoměřických základních školách....	63
Graf č.2 - Přehled počtu pracovníků základních škol v Litoměřicích.....	63
Graf č.3 - Kapacita školních družin litoměřických základních škol.....	65
Graf č. 4 - Počet zájmových kroužků nabízených ŠSK.....	66
Graf č. 5 - Počet zájmových kroužků nabízených školními kluby.....	68
Graf č. 6 - Počet zájmových kroužků nabízených školními družinami.....	69
Graf č. 7 - Celkový počet zájmových kroužků nabízených základními školami v Litoměřicích.....	70
Graf č. 8 - Sportovní zázemí litoměřických základních škol.....	71
Graf č. 9 - Zázemí ICT litoměřických základních škol.....	72
Graf č. 10 - Umělecké zázemí litoměřických základních škol.....	72
Graf č. 11 - Zastoupení různých typů zájmových kroužků Lingua Universal.....	73
Graf č. 12 - Zastoupení různých typů zájmových kroužků ZŠ U Stadionu.....	73
Graf č. 13 - Zastoupení různých typů zájmových kroužků Masarykova ZŠ.....	73
Graf č. 14 - Zastoupení různých typů zájmových kroužků ZŠ Boženy Němcové.....	74
Graf č. 15 - Zastoupení různých typů zájmových kroužků ZŠ Havlíčkova.....	74
Graf č. 16 - Zastoupení různých typů zájmových kroužků ZŠ Ladova.....	74
Graf č. 17 - Zastoupení různých typů zájmových kroužků ZŠ Na Valech.....	75
Graf č. 18 - Zastoupení jednotlivých kroužků ve školních družinách v Litoměřicích.....	75
Graf č. 19 - Zastoupení jednotlivých kroužků ve školních klubech v Litoměřicích.....	76
Graf č. 20 - Celkové zastoupení jednotlivých kroužků na základních školách v Litoměřicích.....	76

Přehled použitých zkratk

ŠD.....Školní družina

ŠK.....Školní klub

SVČ. Středisko volného času

S SK.....Školní sportovní klub

DDM.....Dům dětí a mládeže

MŠMT.....Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

ICT.....Information and Communication Technologies